

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ Тетяна КОСОВА

«\_\_\_\_\_» «грудня 2023 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА  
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ  
ОС «МАГІСТР»**

**Тема: «Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів та шляхи його удосконалення»**

**Виконав: Катерина ЗДОРИКОВА**

**Керівник: к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА**

**Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:**

перший розділ - к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА

другий розділ - к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА

третій розділ - к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА

**Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА**

Київ 2023

# НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування  
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»  
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ  
завідувач кафедри  
\_\_\_\_\_ Тетяна КОСОВА  
«02» жовтня 2023 р.

## ЗАВДАННЯ на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти ЗДОРИКОВОЇ Катерини Олександрівни

1. Тема кваліфікаційної роботи «Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів та шляхи його удосконалення» затверджена наказом ректора від \_\_.\_\_.2023 № \_\_\_\_/ст.

2. Термін виконання роботи: з 25.09.2023 р. до 31.12. 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, податкова, статистична звітність Державного підприємства «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «ЛЬВІВ» ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО»

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ

1.1. Економічна сутність фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів

1.2. Правове регулювання фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів

1.3. Концептуальні засади фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ

2.1. Фінансово-економічний паспорт Державного підприємства «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «ЛЬВІВ» ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО»

2.2. Оцінка фінансового стану аеропорту

2.3. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності аеропорту

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ

- 3.1. Обґрунтування інвестиційного проекту реконструкції аеропорту  
 3.2. Формування плану фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту  
 3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту  
 Висновки до розділу 3

## ВИСНОВКИ

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:  
 ЛИСТ 1. Економічна сутність фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів; ЛИСТ 2. Правове регулювання фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів; ЛИСТ 3. Концептуальні засади фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів; ЛИСТ 4. Фінансово-економічний паспорт Державного підприємства «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «ЛЬВІВ» ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО». ЛИСТ 5. Оцінка фінансового стану аеропорту. ЛИСТ 6. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності аеропорту. ЛИСТ 7. Обґрунтування інвестиційного проекту реконструкції аеропорту. ЛИСТ 8. Формування плану фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту. ЛИСТ 9. Шляхи підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту

## 6. Календарний план-графік

| № пор. | Завдання   | Термін виконання        | Відмітка про виконання |
|--------|--|-------------------------|------------------------|
| 1      | Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику   | 25.09.2023 – 21.10.2023 |                        |
| 2      | Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику   | 22.10.2023 – 18.11.2023 |                        |
| 3      | Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику  | 19.11.2023 – 13.12.2023 |                        |
| 4      | 1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником.<br>2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність.<br>3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу.<br>4. Підготовка виступу. | 14.12.2023 – 17.12.2023 |                        |
| 5      | 1. Переплетення кваліфікаційної роботи.<br>2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК   | 18.12.2023 – 20.12.2023 |                        |

## 7. Консультанти з окремих розділів

| РОЗДІЛ   | <u>КОНСУЛЬТАНТ</u><br>(посада, прізвище, ім'я, по<br>батькові) | ПІДПИС, ДАТА      |                     |
|----------|--|-------------------|---------------------|
|          |  | ЗАВДАННЯ<br>ВИДАВ | ЗАВДАННЯ<br>ПРИЙНЯВ |
| РОЗДІЛ 1 | к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА  |                   |                     |
| РОЗДІЛ 2 | к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА  |                   |                     |
| РОЗДІЛ 3 | к.е.н. Вікторія КОЗЛОВА  |                   |                     |

8. Дата видачі завдання: «22» вересня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи \_\_\_\_\_ Вікторія КОЗЛОВА  
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання \_\_\_\_\_ Катерина ЗДОРИКОВА  
(підпис здобувача)

## РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів та шляхи його удосконалення»: 91 стор., 12 рис., 10 табл., 63 літературних джерела.

Мета роботи: удосконалення фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.

Об'єктом дослідження є процес фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.

Методи дослідження: вертикальний і горизонтальний аналіз кошторисів та фінансової звітності, аналіз трендів, факторний аналіз, програмно-цільовий метод.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності авіаційних підприємств.

**ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ,  
АЕРОПОРТИ, ШЛЯХИ, УДОСКОНАЛЕННЯ**

## ЗМІСТ

|  |           |
|--|-----------|
| <b>ВСТУП.....</b>  | <b>8</b>  |
| <b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ.....</b> | <b>13</b> |
| 1.1. Економічна сутність фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.....   | 13        |
| 1.2. Правове регулювання фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.....   | 16        |
| 1.3. Концептуальні засади фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.....  | 20        |
| Висновки до розділу 1.....   | 26        |
| <b>РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ .....</b>                                      | <b>34</b> |
| 2.1. Фінансово-економічний паспорт Державного підприємства «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «ЛЬВІВ» ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО».....               | 34        |
| 2.2. Оцінка фінансового стану аеропорту .....  | 37        |
| 2.3. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності аеропорту  | 44        |
| Висновки до розділу 2.....   | 50        |
| <b>РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ</b>                                    | <b>53</b> |
| 3.1. Обґрунтування інвестиційного проекту реконструкції аеропорту....  | 53        |
| 3.2. Формування плану фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту .....  | 59        |
| 3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту.....                                  | 68        |
| Висновки до розділу 3.....   | 76        |
| <b>ВИСНОВКИ.....</b>   | <b>79</b> |

|  |           |
|--|-----------|
| <b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....</b> | <b>85</b> |
| <b>ДОДАТКИ.....</b>                    | <b>92</b> |

## ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ВГК - внутрішньогосподарський контроль
- ДП – державне підприємство
- ДПС – державна податкова служба України
- ЕПЗ - електронний платіжний засіб;
- ЄДР - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;
- ЗПС - злітно-посадочна смуга
- КМУ - Кабінет Міністрів України;
- МА – міжнародний аеропорт
- НБУ - Національний банк України;
- НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- НТП – науково-технічні програми
- ПС – повітряне судно
- РНОКПП - реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- СГД – суб'єкт господарської діяльності;
- ШЗПС - штучна злітно-посадочна смуга



## ВСТУП

**Актуальність проблеми.** Фінансово-інвестиційна діяльність підприємства відіграє надзвичайно важливу роль у відтворювальних процесах. Законом України «Про інвестиційну діяльність» її визначено як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. У фінансово-економічній літературі зустрічаються також інші трактування, коли невід'ємними ознаками інвестиційної діяльності зазначається: здійснення інвестицій з метою отримання доходу або прибутку, розміщення коштів та інших активів на власний ризик інвестора, отримання економічного або соціального ефектів від процесу інвестування тощо.

На стан активності інвестиційної діяльності впливають багато факторів, основними з яких є інвестиційна привабливість країни в цілому, суб'єкта господарювання, виду економічної діяльності тощо. Протягом всього періоду існування України як незалежної держави інвестиційний клімат був не дуже привабливий через такі фактори: відсутність політичної та фінансової стабільності, недосконалість та невизначеність положень інвестиційного законодавства; нестійкість економічної ситуації, значні коливання курсу національної валюти, високий рівень інфляції, слабкий захист прав інвесторів, нерозвинутість інфраструктури інвестиційних інститутів тощо. У сучасний період Україна виборює свою незалежність у війні з РФ, маємо гибель захисників Вітчизни і мирного населення, руйнування житлових і нежитлових будівель, виробничих потужностей підприємств, рухомого складу та інфраструктури транспорту тощо. Тому вжиття категорії «інвестиційна привабливість» щодо нашої країни знову буде доречним після нашої Перемоги і післявоєнного відновлення економіки. Викладене вище обумовлює актуальність написання кваліфікаційної роботи.

**Мета кваліфікаційної роботи** – удосконалення фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і

вирішення наступних *завдань*:

визначити економічну сутність фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів;

узагальнити правове регулювання фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів;

обґрунтувати концептуальні засади фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів;

сформувати фінансово-економічний паспорт Державного підприємства «Міжнародний аеропорт «Львів» імені Данила Галицького»;

провести оцінку фінансового стану аеропорту;

проаналізувати показники фінансової та інвестиційної діяльності аеропорту;

обґрунтувати інвестиційний проєкт реконструкції аеропорту;

сформувати план фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту;

розробити шляхи підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту.

**Об'єкт дослідження** – процес фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.

**Предмет дослідження** – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів.

**Методи дослідження.** Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: вертикальний і горизонтальний аналіз фінансової, податкової, статистичної звітності, аналіз трендів, факторний аналіз.

**Наукова новизна кваліфікаційної роботи.** У кваліфікаційній роботі удосконалено фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів. На відміну від існуючих характеристик, враховано вплив надзвичайних подій і воєнного стану на відтворювальні процеси капітального характеру у

допоміжному обслуговувані авіаційного транспорту. Це сприятиме зміцненню національної безпеки, оборони, післявоєнному відновленню економіки України.

**Інформаційною базою дослідження** є законодавчо-нормативні акти, наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, офіційні сайти Державної служби статистики України, Державної авіаційної служби України.

**Практичне значення одержаних результатів.** Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності авіаційних підприємств.

**Апробація результатів кваліфікаційної роботи.** Результати дослідження, що містяться у кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на XIV Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика» (2023 р., м. Київ).

**Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи.** Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 91 сторінці друкованого тексту, у тому числі 10 таблиць, 12 рисунків та 2 додатка на 26 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 60 найменувань, який подано на 7 сторінках.

**Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи:**

1. Євтушенко М.В., Здорикова К. О., Іванова К. О. Фінансово-інвестиційні механізми функціонування підприємства та шляхи їх удосконалення. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2013. №3. С. 93-100. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-3-13> (У фаховому виданні)

2. Євтушенко М.В., Здорикова К. О., Іванова К. О. Стратегії фінансово-економічного розвитку підприємства у нестійкому середовищі. *Матер. XIV Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. «Фінанси, облік та оподаткування:*

*теорія і практика»* (23 листоп. 2023 р., м. Київ). К.: НАУ, 2023. С.

## РОЗДІЛ 1

### ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ

#### 1.1. Економічна сутність фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів

Залежно від суб'єктів, джерел інвестування та форм власності розрізняють такі види інвестиційної діяльності, що здійснюється:

- громадянами та юридичними особами, заснованими на приватній або колективній формі власності (приватне інвестування);
- органами влади і управління України, АР Крим за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів, позик (державне інвестування);
- органами місцевого самоврядування та їх виконкомами за рахунок бюджетних та позабюджетних коштів, а також державними підприємствами, об'єднаннями та установами (державне інвестування);
- іноземними громадянами, юридичними особами та державами (іноземне інвестування);
- громадянами та юридичними особами України та іноземних держав (спільне інвестування).

Поділ інвестиційної діяльності на види має практичне значення, оскільки, залежно від суб'єктів, форм власності та джерел інвестування можуть розрізнятися види правового регулювання інвестиційної діяльності. Так, надано спеціальний режим іноземному і спільному інвестуванню; спеціальним законодавством регулюється інвестиційна діяльність, що здійснюється органами державного управління і місцевого самоврядування, СГД за рахунок бюджетних, позабюджетних і позичкових коштів.

Залежно від особливостей інвестиційної діяльності як вкладення коштів виділяють такі види інвестування та їх об'єкти:

- корпоративне - акції підприємств і статутні капіталі інших

організаційно-правових форм;

- стратегічне - контрольний пакет акцій чи цілісний майновий комплекс, що має за мету здійснення контролю і максимізації прибутку:

- фінансове - значні за розміром пакети акцій, часток, паїв з метою перепродажу їх стратегічним інвесторам<sup>1</sup>;

- портфельне - незначні за обсягом пакети акцій з метою отримання дивідендів; коли портфельний інвестор вкладає кошти у декілька підприємств, страхуючи себе від великих збитків, які можуть бути спричинені негараздами у роботі деяких з них;

Основними формами здійснення інвестицій є: придбання об'єктів основних засобів; лізинг як довгострокова оренда машин, обладнання, будівель виробничого призначення без здійснення капітальних витрат з поєднанням елементів відносин купівлі-продажу, доручення, кредиту; капітальне будівництво - створення нових і відтворення діючих основних засобів; інноваційна діяльність - впровадження досягнень НТП у виробництво та соціальну сферу (випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки та технологій; прогресивні міжгалузеві структурні зрушення; реалізація проєктів із великими термінами окупності витрат; фінансування фундаментальних досліджень; розробку та впровадження нової, ресурсозберігаючої технології соціально-екологічного спрямування).

Інноваційна діяльність тісно пов'язана із поняттям інновацій, якими вважаються вкладення інвестиційного капіталу у нововведення, пов'язані з кількісним та/або якісним покращанням підприємницької діяльності. Інноваціям передують НТП, орієнтовані на нововведення у вигляді інвенції (ідея, пропозиція або проєкт, які після опрацювання стануть інновацією), ініціації (рекомендації щодо удосконалення науково-технічної, організаційної, виробничої або комерційної діяльності, метою яких є початок інноваційного процесу або його продовження) або дифузії (пропозиція з використання ідеї інновації, яку вже було обґрунтовано і впроваджено).

Інноваційним процесом у виробничій сфері є підготовка, обґрунтування,

освоєння та контроль за впровадженням інвестицій у нововведення, яке може проходити різні за тривалістю та витратами стадії: сертифікація (патентування) ідеї; наукове та техніко-економічне обґрунтування нового продукту (технології); експериментальне засвоєння зразків; доведення до промислового виробництва; одержання нового продукту в обсязі, який є необхідним для його комерціалізації.

Інвестиційна діяльність є складною за своїм змістом і включає комплекс дій від моменту прийняття рішення щодо інвестування до завершальної стадії - досягнення окупності вкладень і отримання запланованого результату - прибутку або соціального ефекту, що складає інвестиційний цикл. Основними його етапами є:

- передінвестиційний - прийняття рішення про інвестування, визначення джерел інвестування, затвердження й експертиза інвестиційного проекту;
- інвестиційний - вкладення коштів у об'єкт інвестування та здійснення необхідних для цього практичних дій;
- експлуатаційний - відшкодування витрачених коштів (отримання соціальних ефектів) інвестором (стейкхолдерами) в результаті експлуатації об'єкта інвестування.

Функціями інвестиційної діяльності є: мотивація, прогнозування та програмування, обґрунтування доцільності, страхування, державне регулювання, планування, фінансування, проектування та ціноутворення, матеріально-технічне забезпечення, засвоєння, підготовка до виробництва, попередня та кінцева передача та прийом до експлуатації.

Інвестиційна діяльність як економіко-правова категорія просування інвестицій від інвестора до інвестованого підприємства може здійснюватися у таких формах:

- створення комерційних структур і вкладення коштів у них шляхом придбання паїв, акцій та інших цінних паперів, часткової участі іноземних інвесторів у спільних підприємствах;
- створення афілійованих підприємств, повністю належних іноземним

інвесторам, філій та інших відокремлених підрозділів іноземних юридичних осіб;

- об'єднання, приєднання, поглинання, придбання у власність діючих підприємств, участь у приватизації майна державних підприємств, а також об'єктів незавершеного капітального будівництва на території України;

- угоди (кооперативні, про спільну діяльність, про надання ліцензії, про концесії, про інтелектуальну власність, про оренду майна, про банківські кредити, про майнові права на землю та інші природні ресурси на компенсаційній основі);

- створення територій зі спеціальним режимом інвестування;

- державні замовлення на виконання робіт у капітальному будівництві;

- надання пільг і дотацій інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у пріоритетних економічних напрямках.

## **1.2. Правове регулювання фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів**

Відповідно до загальної теорії права предметом інвестиційного права є правове регулювання однорідних суспільні відносини, що виникають у сфері інвестиційних відносин, тобто суспільних економічних відносини між суб'єктами інвестування (громадян, юридичних осіб і держави) щодо вкладення та реалізації інвестицій.

Предмет і метод інвестиційного права має міжгалузевий характер і складається з таких суспільних відносин: горизонтальні - регулюються диспозитивними методами; вертикальні - регулюються адміністративно-правовими методами.

Предмет інвестиційного права відповідає на питання: які суспільні відносини регулюються, а метод – яким чином відбувається зазначене регулювання. Останній включає правові заходи формування поведінки



суб'єктів інвестиційних правовідносин і являє собою сукупність засобів впливу на них (інвесторів та учасників інвестиційної діяльності); що характеризується певними юридичними фактами, правовим статусом, розподілом прав і обов'язків, видами санкцій за порушення правових норм та порядком їх застосування.

Комплексність методу інвестиційного права проявляється у таких елементах, що стосуються СІД:

- автономні рішення - можливість прийняття самостійних, законних, юридично значущих рішень і обов'язок інших суб'єктів не перешкоджати їх прийняттю та виконанню;

- владні приписи - право прийняття юридично значущих рішень власником майна і органом господарського управління;

- координація, узгодження, компроміс - прийняття юридично значущих рішень за згодою сторін у процесі укладання інвестиційних договорів;

- рекомендації щодо ведення інвестиційної діяльності з боку держави та інших відповідальних органів, які носять імперативний характер.

Метод інвестиційного права поєднує два субметода:

- по-перше, приватно-правовий (автономні рішення, координація, рекомендації) - забезпечують захист інтересів приватних інвесторів у частині самостійності здійснення і використання інвестицій, вільного вибору контрагентів та розпорядження результатами інвестування на власний розсуді;

- по-друге, публічно-правовий (владні приписи) - захист суспільних інтересів у частині дотримання технічних, екологічних, радіаційних, містобудівних, санітарно-гігієнічних, архітектурних та інших вимог.

Зміст інвестиційного права становлять предмет, метод, принципи і функції, які виражають його соціальне призначення і своєрідність форм інвестиційно-правового регулювання. Функції інвестиційного права обумовлюються змістом інвестиційних відносин на основі правових норм, включених до предмету інвестиційно-правового регулювання СІД. До основних із них відносять: регулятивна; охоронна - захист порушених прав;

попереджувально-виховна - відповідальність за порушення інвестиційного законодавства, стимулююча - формування необхідної для держави і суспільства поведінки шляхом створення матеріальних та нематеріальних стимулів.

Суспільні відносини в інвестиційній сфері за участю фізичних і юридичних осіб, врегульовані нормами інвестиційного права, отримують статус інвестиційних правовідносин як форми втілення зазначених норм в життя. Вони є різновидом загальних правовідносин із особливостями, пов'язаними зі специфікою інвестиційної діяльності, зокрема в частині відносин власності, які становлять пучок володіння, користування, розпорядження інвестиціями і отриманим в результаті інвестування прибутком.

Інвестиційні правовідносини різняться суб'єктивним та об'єктивним складом, змістом, підставами виникнення тощо і класифікуються за такими ознаками:

- підстави виникнення: а) регулятивні – встановлюють приписи правових норм у частині юридичних фактів, що опосередковують правовідносини між правопорушником і потерпілим, обов'язки останнього; б) охоронні - оформлюють види юридичної відповідальності, застосування правових санкцій та інших засобів державного примусу з метою усунення наслідків правопорушення.

- тип поведінки: а) активні інвестиційні правовідносини - зобов'язальні відносини, в яких боржник має вчинити на користь уповноваженої особи певну дію; б) пасивні інвестиційні правовідносини - визначаються тим, що зобов'язана сторона має утримуватись від порушення вимог у частині захисту порушеного суб'єктивного права і права на власні активні дії та поведінку;

- за стадіями інвестиційного циклу: на передінвестиційній стадії; на стадії інвестицій вкладення коштів; на експлуатаційній стадії;

- за сферою інвестиційної діяльності: капітальне будівництво, різні види економічної діяльності, іноземне інвестування, приватизація, корпоративне підприємництво, лізинг.

Держава здійснює функції загального управління інвестиційною діяльністю через відповідні органи державної виконавчої влади, які використовують норми адміністративного права, а суб'єкти інвестиційної діяльності вступають у відносини добровільно, на власний розсуд, на основі рівних договірних господарських правовідносин.

Суб'єктами інвестиційних правовідносин виступають держава, інвестори, реципієнти тощо. Між інвесторами та реципієнтами встановлюються базові, або горизонтальні відносини, між інвесторами і державою - вертикальні правовідносини. Відповідно до ст. 5 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвесторами можуть виступати громадяни, юридичні особи, недержавні підприємства, господарські товариства, асоціації, союзи, громадські та релігійні організації, які створені на індивідуальній, колективній, державній, державній, іноземній власності.

Учасниками інвестиційної діяльності є інвестори і співінвестори. Суб'єкти інвестиційних правовідносин мають інвестиційну правосуб'єктність, яка має спеціальний характер через висування до них особливих вимог, зокрема в частині конкурсних тендерних умов.

Об'єкти інвестиційних правовідносин визначено ст. 4 Закону України «Про інвестиційну діяльність», які складаються із інвестиційної та інноваційної діяльності, що не завжди мають підприємницький характер, мету отримання прибутку (доходу) і можуть отримувати форму соціальних інвестицій.

Виникнення, зміна, призупинення та припинення інвестиційних правовідносин пов'язано з юридичними фактами, представленими інвестиційними договорами, односторонніми актами надання гуманітарної або спонсорської допомоги, спільним або одностороннім волевиявленням сторін або третіх осіб, призупиненням дії договору за ініціативою контролюючих державних органів у зв'язку із правопорушеннями.

Як різновид господарських правовідносин інвестиційні правовідносини складаються між суб'єктами інвестиційної діяльності в процесі підготовки,

реалізації інвестицій, відшкодування витрачених коштів і отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту.

Інвестиційно-правова норма - це загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки СІД, що встановлюється для них та забезпечується державою для регулювання відповідних суспільних відносин.

Інвестиційно-правові норми класифікуються за такими ознаками:

- функціональне призначення: вихідні правові норми і норми-правила поведінки;

- характер: уповноваження (право на здійснення суб'єктами передбачених ними дій); зобов'язання (обов'язок здійснення певних позитивних дій відповідно до ст. 8 Закону України «Про інвестиційну діяльність»); заборона (встановлення вимог утримуватися від певної поведінки, здійснення певних дій). Заборонні дії, на відміну від норм зобов'язання, передбачають не активні дії, а пасивну поведінку, що полягає в усуненні небажаних для держави і суспільства явищ за допомогою припису не здійснювати певних дій. Заборонні норми виявляються як пряма вказівка на упередження певних дій (ч. 2 ст. 4 Закону України «Про інвестиційну діяльність»), а також визначення міри відповідальності за правопорушення в інвестиційній сфері (ст. 20 Закону України «Про інвестиційну діяльність»);

- сфера дії приписів: загальна (не передбачені які-небудь спеціальні умови або обмеження їх дії) і локальна (обмежуються в реалізації об'єктивними, суб'єктивними, територіальними, ситуаційними, часовими факторами, нормами, адресованими спеціальним суб'єктам);

- характер норм: загальні (стосуються усіх суспільних відносин, які регулюються інвестиційним правом у частині предмета, метода, його джерел, суб'єктів та об'єктів, визначення інвестицій, їх форм, інвестиційної діяльності, видів та порядку здійснення); особливі, або спеціальні (визначають особливості міжнародно-правового регулювання, державного управління, інвестування громадянами, юридичними особами, державою, іноземними інвесторами).

Таким чином, інвестиційне право є підгалуззю господарського права, сукупністю правових норм і практичних дій громадян, юридичних осіб і держави, регулюючих відносини у процесі інвестиційної діяльності з метою більш повного задоволення матеріальних і духовних потреб СІД.

Інституціональними ознаками інвестиційного права є наявність у частині правового регулювання:

- самостійного предмета - відокремленої групи господарських інвестиційних відносин;
- усвідомлення необхідності та значущості суспільством і державою;
- методів правового регулювання, аналогічних методам регулювання господарських відносин взагалі.

Система інвестиційного права складається із норм, розміщених у певній послідовності. Інвестиційно-правова структура є формою реалізації системи інвестиційного права та її елементів, які складаються з юридичних норм і правових інститутів. Під останнім розуміється група інвестиційно-правових норм, регулюючих відповідні однорідні суспільні відносини. Як система, інвестиційне право є структурою, елементами якої є розміщені у певній послідовності інвестиційно-правові норми та інститути. Критеріями побудови системи інвестиційного права є: об'єктивна закономірність, пізнання інвестиційно-правового матеріалу, служіння потребам практики.

Наявність ефективного, стабільного інвестиційного законодавства є одним із найважливіших факторів, який сприяє розвитку інвестиційної діяльності і стимулює надходження іноземних інвестицій, що потребує реформування нормативно-правової бази, покликаної регулювати інвестиційні процеси в економіці держави.

Норми права, що регулюють інвестиційну діяльність, відносяться до різних галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного, фінансового, податкового, земельного, екологічного, трудового, кримінального тощо і мають міжгалузевий характер.

Конституція України містить системне узагальнення норм у сфері

інвестиційної діяльності в частині статусу громадян, органів державної влади і місцевого самоврядування. Вона забезпечує збалансованість публічних і приватних засад у праві інвестування через закріплення багатоманітності власності, її статусу, соціальної спрямованості держави тощо. Інвестиційне право тісно пов'язане з господарським, земельним правом, норми яких визначають організаційно-правові форми, порядок створення і реєстрації СГД, регулюють здійснення господарської діяльності, визначають умови використання земельних ділянок вітчизняними та іноземними інвесторами.

Інвестиційна діяльність регулюється також нормами фінансового, податкового, митного права в частині бухгалтерського обліку та звітності підприємств з іноземними інвестиціями, сплати мита, валютного регулювання переміщення через митний кордон цінностей, що інвестуються. Норми кримінального права покликані упереджувати злочини у економічній, фінансово-кредитній, підприємницькій сферах шляхом встановлення відповідальності за них. Взаємозв'язок інвестиційного та арбітражного процесуального права проявляється у порядку вирішення спорів між суб'єктами інвестиційної діяльності.

### **1.3. Концептуальні засади фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропортів**

Питання удосконалення фінансово-інвестиційних механізмів діяльності підприємств є предметом уваги багатьох вчених. Причому все різноманіття публікацій можна поділити на дві групи: загальні аспекти і специфічні питання, які враховують галузеві особливості об'єктів фінансування і кредитування. Погоджуємося з Косовою Т.Д., Арсенюком Н. М., Буєм П. С. [25], що в сучасних нестабільних умовах внутрішнього і зовнішнього середовища для усіх суб'єктів господарювання актуальним є створення адаптивного фінансового механізму управління інвестиціями. Специфічні проблеми фінансово-інвестиційної діяльності розглянемо на прикладі

повітряного транспорту на основі узагальнення і критичної оцінки публікацій Ареф'єва С. О. [2], Васильцова Т. О. [9], Вовк О. М., Беспам'ятних О. Є. [12], Корж М. В., Сидоренка К. В. [24], Кузнєцової Т. В. [27], Пустовий С. О., Бутенко М. П., Іванов В. І., Косков Ю. М. [53].

У ХХІ столітті цивільна авіація світу розвивається під впливом швидкої глобалізації економіки, використання нових інноваційних й інвестиційних технологій, стрімкої зміни психології споживачів послуг. Новий синтез науки й інновацій відкриває можливість системного і поступально-організованого розвитку авіаційної галузі на основі вирішення питання комплексного аналізу економічних аспектів і тенденцій з урахуванням регіональних особливостей, обґрунтування концептуальних і практичних аспектів підвищення ефективності інвестиційної діяльності авіапідприємств і аеропортів, удосконалення її правового регулювання.

У рамках підготовки до Євро-2012 міжнародні аеропорти України отримали значний обсяг бюджетних коштів для нового будівництва, реконструкції, переобладнання тощо. Рекорд був поставлений в м. Львіву, де було побудовано найдорожчий аеропорт ціною в 3,6 млрд. грн. На жаль, це один із перших об'єктів, який був вщент зруйнований через російську агресію 2014 року, де наші захисники тримали оборону 242 дні. У 2016 році Кабінетом Міністрів України було затверджено Державну цільову програму розвитку аеропортів на період до 2023 року, яка відкриває нові можливості для їх розбудови в частині операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Повітряний транспорт, як складова частина всієї транспортної системи світу, має певні плюси порівняно з наземними і водними видами транспорту. Основними його особливостями, що забезпечують конкурентні переваги перед іншими видами транспорту, є висока технічна і комерційна швидкість, можливість скорочення тривалості шляху за рахунок випрямлення маршрутів, невисока залежність від фізико-географічних умов місцевості, можливість максимізації кількості повітряних зв'язків, швидка їх організація тощо. У звичайних умовах діяльності обсяги повітряних перевезень зростали

більшими темпами порівняно з економікою загалом, оскільки внутрішня і міжнародна торгівля товарами і послугами (включаючи туризм), а також інші види комерційної діяльності генерували попит на пасажирські і вантажні авіаперевезення.

Макроекономічна оцінка фінансів аеропортів проводиться за статистикою допоміжного обслуговування авіаційного транспорту (код КВЕД 52.23). Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів аеропортів зросла у 1,72 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 9,56 разів, за мікропідприємствами – у 1,50 разів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

## Динаміка і структура активів аеропортів

| Роки              | Необоротні активи |                                |         |       |       | Оборотні активи |                                |         |       |       |
|-------------------|-------------------|--------------------------------|---------|-------|-------|-----------------|--------------------------------|---------|-------|-------|
|                   | Усього            | у т.ч. за розміром підприємств |         |       |       | Усього          | у т.ч. за розміром підприємств |         |       |       |
|                   |                   | Великі                         | Середні | Малі  | Мікро |                 | Великі                         | Середні | Малі  | Мікро |
|                   | млн. грн.         |                                |         |       |       |                 |                                |         |       |       |
| 2013              | 17119,3           | к                              | к       | 92,8  | 40,7  | 3938,4          | к                              | к       | 135,0 | 93,2  |
| 2014              | 16155,2           | к                              | к       | 90,2  | 37,9  | 4513,0          | к                              | к       | 109,1 | 69,4  |
| 2015              | 16057,9           | к                              | к       | 96,2  | 40,2  | 5036,7          | к                              | к       | 125,5 | 75,7  |
| 2016              | 18186,5           | к                              | к       | 164,5 | 93,5  | 5431,0          | к                              | к       | 114,8 | 50,3  |
| 2017              | 19254,7           | к                              | к       | 237,1 | 79,8  | 5852,2          | к                              | к       | 197,9 | 64,5  |
| 2018              | 21257,9           | к                              | к       | 158,4 | 77,5  | 8767,5          | к                              | к       | 344,7 | 61,8  |
| 2019              | 29787,6           | к                              | к       | 294,8 | 78,4  | 7047,6          | к                              | к       | 115,8 | 50,4  |
| 2020              | 29006,0           | к                              | к       | 313,9 | 126,4 | 4520,9          | к                              | к       | 209,6 | 117,3 |
| 2021              | 29385,0           | 17142,2                        | 11355,7 | 887,1 | 61,3  | 6107,7          | 3093,7                         | 2756,0  | 258,0 | 66,6  |
| Темп росту, разів | 1,72              |                                |         | 9,56  | 1,50  | 1,55            |                                |         | 1,91  | 0,71  |
|                   | Структура, %      |                                |         |       |       | Структура, %    |                                |         |       |       |
| 2013              | 100               | к                              | к       | 0,54  | 0,24  | 100             | к                              | к       | 3,43  | 2,37  |
| 2014              | 100               | к                              | к       | 0,56  | 0,23  | 100             | к                              | к       | 2,42  | 1,54  |
| 2015              | 100               | к                              | к       | 0,60  | 0,25  | 100             | к                              | к       | 2,49  | 1,50  |
| 2016              | 100               | к                              | к       | 0,90  | 0,51  | 100             | к                              | к       | 2,11  | 0,93  |
| 2017              | 100               | к                              | к       | 1,23  | 0,41  | 100             | к                              | к       | 3,38  | 1,10  |
| 2018              | 100               | к                              | к       | 0,75  | 0,36  | 100             | к                              | к       | 3,93  | 0,70  |
| 2019              | 100               | к                              | к       | 0,99  | 0,26  | 100             | к                              | к       | 1,64  | 0,71  |
| 2020              | 100               | к                              | к       | 1,08  | 0,44  | 100             | к                              | к       | 4,64  | 2,60  |
| 2021              | 100               | 58,34                          | 38,64   | 3,02  | 0,21  | 100             | 50,65                          | 45,12   | 4,22  | 1,09  |

к – конфіденційна інформація, яка не оприлюднюється

Джерело: власні розрахунки



Основна частина необоротних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (58,34%), середні підприємства (38,64%). Протягом 2013-2021 років вартість оборотних активів аеропортів зростає у 1,55 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 1,91 разів, за мікропідприємствами – у 0,71 разів. Основна частина оборотних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (50,65%), середні підприємства (45,12%). Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів та груп вибуття аеропортів зростає у 65 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 1,7 разів. Протягом 2013-2021 років вартість власного капіталу аеропортів зростає у 1,64 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 5,74 разів, за мікропідприємствами – у 0,53 разів.

Основна частина власного капіталу приходить у 2021 році на великі підприємства (67,95%), середні підприємства (29,37%). Динаміка власного капіталу описується лінійним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,86 (рис. 1.1). Протягом 2013-2021 років вартість довгострокових зобов'язань аеропортів зростає у 1,66 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 6,8 разів, за мікропідприємствами – у 0,23 разів. Протягом 2013-2021 років вартість активів аеропортів зростає у 1,69 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 5,02 разів, за мікропідприємствами – у 0,96 разів.

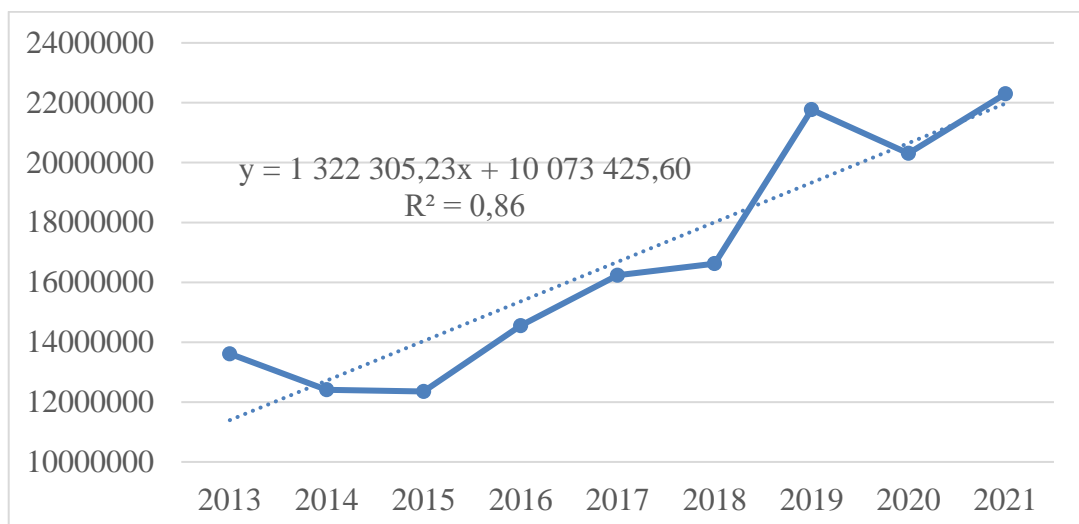


Рис. 1.1 – Динаміка власного капіталу аеропортів, тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

Основна частина активів приходить у 2021 році на великі

підприємства (56,92%), середні підприємства (39,86%).

Динаміка активів описується лінійним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,874 (рис. 1.2).

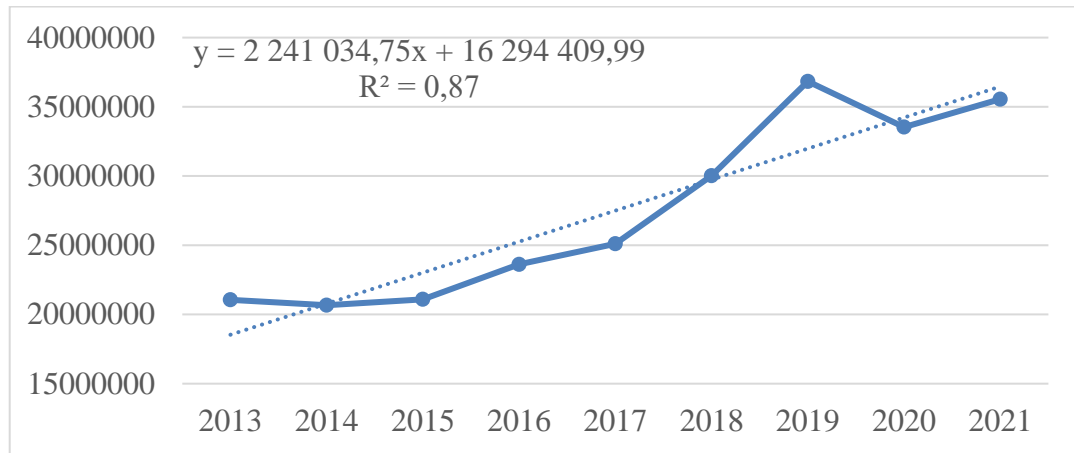


Рис. 1.2 – Динаміка активів аеропортів, тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

Аеропорти України мають достатню стійкість, оскільки питома вага власного капіталу протягом 2013-2021 років перевищує 50% (рис. 1.3).

Брак власного оборотного капіталу спостерігався лише у 2019-2020 роках (рис.1.4). Таким чином, фінансовий стан діяльності аеропортів протягом 2013-2021 років був достатньо міцним.

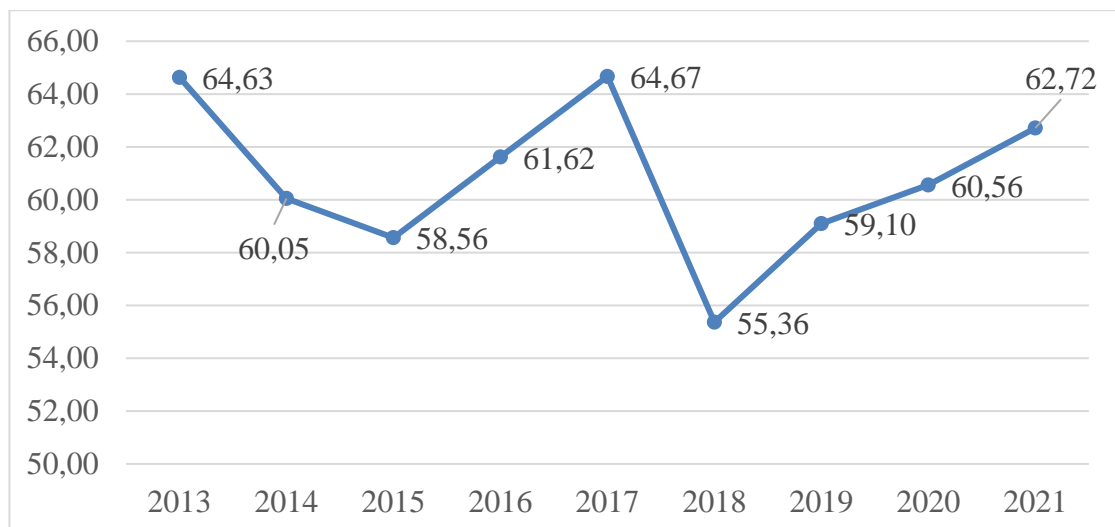


Рис. 1.3 – Динаміка питомої ваги власного капіталу аеропортів, %.

*Джерело: власні розрахунки*

Проте, попри закриті дані, у 2022-2023 роках слід очікувати його

погіршення.

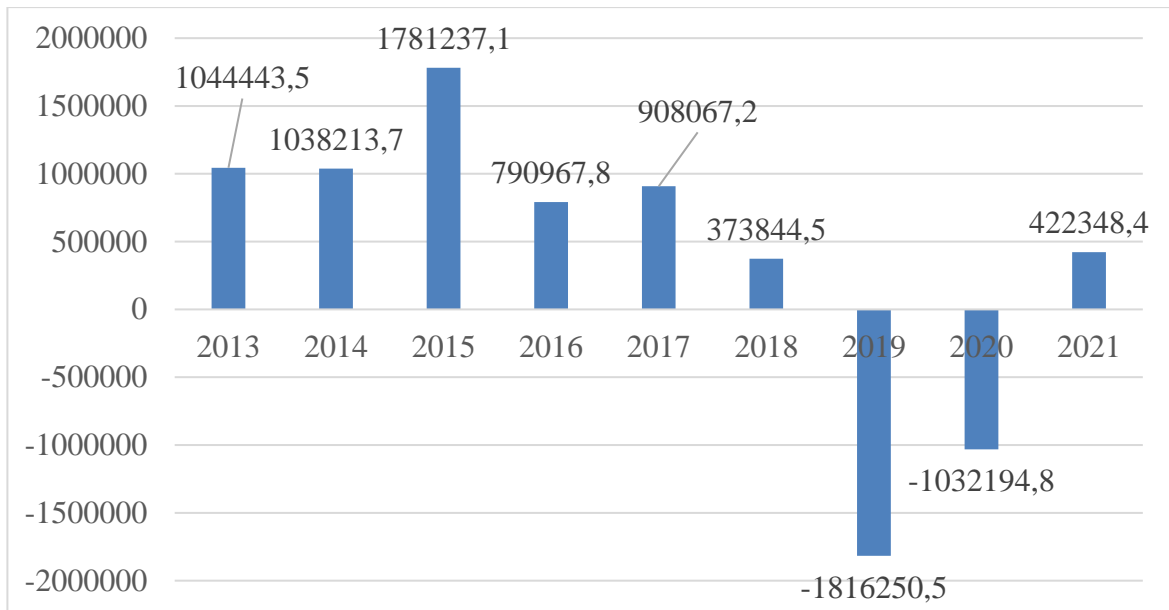


Рис. 1.4 – Динаміка власного оборотного капіталу аеропортів, тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

У надзвичайних умовах воєнного стану діють адміністративні заборони на повітряне сполучення, тому окреслені вище закономірності не спрацьовують. Багато аеропортів зазнали втрат і пошкоджень через вороже вторгнення, військові дії та обстріли. Вони не можуть здійснювати операційну діяльність і несуть збитки.

Державна цільова програма розвитку аеропортів на період до 2023 року (далі - Програма) [10] надає їм можливість модернізувати власну інфраструктуру. Державним замовником Програми є Державне агентство інфраструктурних проєктів України, керівником Програми - Голова зазначеної установи, виконавцями Програми - центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання. Джерелом фінансування Програми є: кошти підприємств, приватних інвесторів, Державного і місцевих бюджетів, залучених кредитних ресурсів, у тому числі під державні гарантії, інші джерела. Міністерству інфраструктури України рекомендовано очолити підготовку інвестиційних проєктів/бізнес-планів, спрямованих на виконання основних завдань і заходів,

передбачених Програмою. Вона поширюється на 18 аеропортів України (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

### Характеристика об'єктів інвестицій за аеропортами – учасниками

#### Програми

| № з/п | Назва аеропорту                    | Об'єкти інвестицій   |
|-------|------------------------------------|--|
| 1     | 2                                  | 3  |
| 1     | МА “Бориспіль”                     | - будівництво паркінгу, насосно-фільтраційної станції централізованої заправної станції;<br>- реконструкція перону для ПС термінального комплексу “D”, огорожі по периметру території аеропорту (із сигналізацією, системою відеоспостереження)  |
| 2     | МА “Львів” імені Данила Галицького | - завершення реконструкції аеродрому, у тому числі встановлення систем охорони по периметру території аеропорту та проведення робіт з демонтажу примусово вилученого майна;<br>- завершення будівництва нового аеровокзалу;<br>- завершення реконструкції існуючого пасажирського терміналу та зовнішніх інженерних мереж у частині будівництва зовнішніх інженерних мереж   |
| 3     | МА “Харків”                        | - реконструкція аеродрому і термінального комплексу  |
| 4     | МА “Дніпропетровськ”               | - проектування та будівництво  |
| 5     | МА “Київ” (Жуляни)                 | - реконструкція перону та місць стоянки ПС;<br>- будівництво пожежного депо, ангарів для ПС  |
| 6     | МА “Запоріжжя”                     | - реконструкція аеродрому, приміщення для воєнізованої охорони аеропорту і складу паливно-мастильних матеріалів;<br>- проектування та будівництво нового терміналу;<br>- будівництво, реконструкція та модернізація об'єктів допоміжної наземної інфраструктури;<br>- будівництво вантажного терміналу, огорожі по периметру території аеропорту з установленням технічних засобів спостереження;<br>- капітальний ремонт злітно-посадкової смуги, снігоприбиральних машин;<br>- придбання технологічних автомобілів |
| 7     | МА “Херсон”                        | - проектування та реконструкція злітно-посадкової смуги  |
| 8     | МА “Кривий Ріг”                    | - проектування та реконструкція покриття злітно-посадкової смуги, руліжної доріжки та перону, покриття перону, будівлі аеровокзалу, огорожі, системи світлосигнального обладнання, радіотехнічних засобів навігації та посадки аеродромного комплексу;<br>- реконструкція підсистеми світлосигнального обладнання аеродрому з установкою комплектів вогнів наближення першої категорії ІКАО з двох напрямків посадки;<br>- ремонт штучного покриття аеродромного комплексу   |

| 1  | 2                                 | 3  |
|----|-----------------------------------|--|
| 9  | МП “Одеса”                        | - проектування, реконструкція, будівництво аеродромного комплексу;<br>- ремонт штучного покриття аеродромного комплексу  |
| 10 | МП “Рівне”                        | - проектування та капітальний ремонт покриття руліжної доріжки, покриття перону, огорожі;<br>- проектування та реконструкція системи світлосигнального обладнання, радіотехнічних засобів навігації та посадки аеродромного комплексу, обладнання  |
| 11 | МА “Чернівці”                     | - реконструкція аеродромного комплексу   |
| 12 | МА “Черкаси”                      | - проектування та реконструкція аеродромного комплексу;<br>- капітальний ремонт покриття перону, покриття руліжної доріжки, штучного покриття аеродромного комплексу;<br>- реконструкція периметрового огороження, каналізаційних мереж, світлосигнального обладнання, будівлі аеровокзалу та малих архітектурних форм з елементами благоустрою на приаеровокзальній території |
| 13 | Аеропорт “Полтава”                | - проектування та реконструкція аеродромного комплексу, термінального комплексу;<br>- реконструкція периметрової огорожі аеропорту згідно з вимогами авіаційної безпеки  |
| 14 | МА “Тернопіль”                    | - проектування та реконструкція аеродромного комплексу;<br>- будівництво термінального комплексу   |
| 15 | МА “Вінниця”                      | - реконструкція аеродрому;”<br>- модернізація аеровокзалу та придбання нового обладнання   |
| 16 | Аеропорт “Суми”                   | - проектування та реконструкція аеродрому;<br>- реконструкція аеровокзального комплексу  |
| 17 | Аеропорт в Закарпатському регіоні | - передпроектні роботи, проектування, оцінка впливу на довкілля, розроблення інвестиційного проекту та будівництво аеродрому<br>- проектування та будівництво термінального комплексу та інфраструктури  |
| 18 | МА “Івано-Франківськ”             | проектування та реконструкція аеродрому і терміналу  |

*Джерело: побудовано за даними [10]*

Реалізація програмних заходів дозволить аеропортам підвищити ефективність управління їх майном, стимулюватиме збільшення авіаційних перевезень, розвиток регіональних аеропортів України. Основним інвестиційним об’єктом є інфраструктура авіаційного транспорту, яку необхідно привести у відповідність до міжнародних стандартів для найповнішої реалізації транзитного потенціалу України, який визначається її унікальним географічним розташуванням.

Обсяг фінансування за програмою протягом 2016-2023 років становить 21525,1 млн. грн. (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

**Обсяги та джерела фінансування Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року**

| Джерела фінансування                      | Обсяг фінансування | У тому числі за роками |        |        |        |        |        |        |        |
|---|--------------------|------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
|   |                    | 2016                   | 2017   | 2018   | 2019   | 2020   | 2021   | 2022   | 2023   |
|   |                    | млн. грн.              |        |        |        |        |        |        |        |
| 1. Державні кошти                         | 18365,8            | 719,8                  | 743,7  | 871,0  | 1756,2 | 1173,3 | 3530,0 | 6308,8 | 4353,2 |
| 1.1. Бюджет                               | 14463,7            | 719,8                  | 493,7  | 299,0  | 598,2  | 386,0  | 2797,7 | 5906,2 | 4353,2 |
| - державний                               | 12394,5            |                        |        |        | 200,0  | 100,0  | 2400,0 | 5565,2 | 4129,3 |
| - місцевий                                | 2069,2             | 17,4                   | 44,6   | 310,6  | 535,6  | 467,0  | 514,2  | 46,4   | 133,4  |
| 1.2. Залучені кошти під державні гарантії | 3902,1             |                        | 250,0  | 572,0  | 1158,0 | 787,3  | 732,3  | 402,5  |        |
| 2. Інші джерела                           | 3159,3             | 719,8                  | 493,7  | 299,0  | 398,2  | 286,0  | 397,7  | 341,0  | 223,9  |
| - власні кошти підприємства               | 1536,6             | 438,2                  | 322,5  | 240,2  | 290,6  | 244,2  |        |        | 0,9    |
| - кошти інвестора                         | 1622,7             | 281,6                  | 171,2  | 58,8   | 107,6  | 41,8   | 397,7  | 341,0  | 223,0  |
| Усього                                    | 21525,1            | 737,2                  | 788,3  | 1181,7 | 2291,8 | 1640,2 | 4044,2 | 6355,2 | 4486,6 |
|   |                    | структура, %           |        |        |        |        |        |        |        |
| 1. Державні кошти                         | 85,32              | 97,64                  | 94,34  | 73,71  | 76,63  | 71,53  | 87,28  | 99,27  | 97,03  |
| 1.1. Бюджет                               | 67,19              | 97,64                  | 62,63  | 25,31  | 26,10  | 23,53  | 69,18  | 92,94  | 97,03  |
| - державний                               | 57,58              | 0,00                   | 0,00   | 0,00   | 8,73   | 6,10   | 59,34  | 87,57  | 92,04  |
| - місцевий                                | 9,61               | 2,36                   | 5,66   | 26,29  | 23,37  | 28,47  | 12,72  | 0,73   | 2,97   |
| 1.2. Залучені кошти під державні гарантії | 18,13              | 0,00                   | 31,72  | 48,41  | 50,53  | 48,00  | 18,11  | 6,33   | 0,00   |
| 2. Інші джерела                           | 14,68              | 97,64                  | 62,63  | 25,31  | 17,37  | 17,43  | 9,83   | 5,37   | 4,99   |
| - власні кошти підприємства               | 7,14               | 59,44                  | 40,91  | 20,33  | 12,68  | 14,89  | 0,00   | 0,00   | 0,02   |
| - кошти інвестора                         | 7,54               | 38,20                  | 21,71  | 4,98   | 4,70   | 2,55   | 9,83   | 5,37   | 4,97   |
| Усього                                    | 100,00             | 100,00                 | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 100,00 |

*Джерело: побудовано за даними [10]*

У структурі джерел фінансування превалюють державні кошти (85,32%), у т.ч. кошти бюджетів різних рівнів - 67,19%, у т.ч. державного - 57,58%, місцевих - 9,61%, залучені кошти під державні гарантії - 18,13%. Інші джерела (14,68%) представлені власними коштами підприємства - 7,14% і коштами інвестора (7,54%). Значна частка державних коштів обумовлює

необхідність використання схем державно-приватного партнерства і прийняття аеропортами інвестиційних зобов'язань щодо ефективного використання інвестиційних ресурсів і експлуатації об'єкта інвестування.

## **Висновки до розділу 1**

1. Інвестиційна діяльність є сукупністю практичних дій держави, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, громадян щодо реалізації інвестицій. Залежно від об'єктів виділяються такі види інвестування: корпоративне, стратегічне, фінансове, портфельне. Основними формами здійснення інвестицій є: придбання об'єктів основних засобів; лізинг; капітальне будівництво; інноваційна діяльність. Основними етапами інвестиційного циклу є: передінвестиційний; інвестиційний; експлуатаційний.

2. Встановлено, що предмет інвестиційного права має міжгалузевий характер і поєднує в собі такі суспільні відносини: горизонтальні (регулюються диспозитивними методами), вертикальні (регулюються адміністративно-правовими методами). Інвестиційне право виконує такі функції: регулятивна; охоронна; попереджувально-виховна; стимулююча. Інвестиційні правовідносини виникають з приводу та в процесі здійснення інвестиційної діяльності, тобто формування пакету і реалізації інвестицій. Інвестиційно-правова норма є загальнообов'язковим, формально визначеним правилом поведінки СІД, що встановлюється та забезпечується державою для регулювання відповідних суспільних відносин.

3. Визначено роль авіаційного транспорту та аеропортів як складової частина транспортної системи світу. Виділено особливості, що забезпечують конкурентні переваги повітряного перед іншими видами транспорту. Макроекономічну оцінку фінансів аеропортів проведено за статистикою допоміжного обслуговування авіаційного транспорту (код КВЕД 52.23) протягом 2013-2021 років. Встановлено, що вартість необоротних активів аеропортів зростає у 1,72 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 9,56 разів,

за мікропідприємствами – у 1,50 разів. Основна частина необоротних активів приходить на великі підприємства (58,34%), середні підприємства (38,64%). Протягом 2013-2021 років вартість оборотних активів аеропортів зростає у 1,55 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 1,91 разів, за мікропідприємствами – у 0,71 разів. Основна частина оборотних активів приходить на великі підприємства (50,65%), середні підприємства (45,12%).

4. Вартість власного капіталу аеропортів зростає у 1,64 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 5,74 разів, за мікропідприємствами – у 0,53 разів. Основна частина власного капіталу приходить у 2021 році на великі підприємства (67,95%), середні підприємства (29,37%). Динаміка власного капіталу описується лінійним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,86. Аеропорти України мають достатню стійкість, оскільки питома вага власного капіталу перевищує 50%. Брак власного оборотного капіталу спостерігався лише у 2019-2020 роках.

5. Фінансовий стан діяльності аеропортів протягом 2013-2021 років був достатньо міцним. Проте, попри закриті дані, у 2022-2023 роках слід очікувати його погіршення. У надзвичайних умовах воєнного стану діють адміністративні заборони на повітряне сполучення, тому окреслені вище закономірності не спрацьовують. Багато аеропортів зазнали втрат і пошкоджень через вороже вторгнення, військові дії та обстріли. Вони не можуть здійснювати операційну діяльність і несуть збитки.

6. У Державну цільову програму розвитку аеропортів на період до 2023 року залучено 18 аеропортів, по кожному з них визначено об'єкти інвестицій. Очікувані результати виконання Програми поділяються на технічні (кількісні - збільшення пропускної спроможності аеропортів, та якісні - приведення їх експлуатаційного рівня у відповідність із міжнародними стандартами), економічні (зростання загального пасажиропотоку та вантажообороту, підвищення транзитного потенціалу МА "Бориспіль" і перетворення його в міжнародний транспортний хаб, активізація державно-приватного партнерства з інвестування та експлуатації аеропортів, розвиток регіональних



аеропортів і зростання частки ринку авіаційних перевізників, працюючих за моделлю “лоу-кост”), соціальні (збереження існуючих та створення додаткових робочих місць у суб’єктів авіаційної інфраструктури у регіонах).

7. У структурі джерел фінансування програми превалюють державні кошти, у т.ч. кошти бюджетів різних рівнів, у т.ч. державного - 58%, місцевих - 10%, залучені кошти під державні гарантії - 18%. Значна частка державних коштів обумовлює необхідність використання схем державно-приватного партнерства і прийняття аеропортами інвестиційних зобов’язань щодо ефективного використання інвестиційних ресурсів і експлуатації об’єкта інвестування.

## РОЗДІЛ 2

### ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ

#### **2.1. Фінансово-економічний паспорт Державного підприємства «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «ЛЬВІВ» ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО»**

Назва: ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ  
«ЛЬВІВ» ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО»

ЄДРПОУ: 33073442

Скорочена назва: ДП «МА «ЛЬВІВ» ІМ. ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО»

Організаційно-правова форма: ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО

Дані про початок діяльності: 19.07.2004; 16.07.2004; 14151020000000002

Основний напрямок діяльності: 52.23 Допоміжне обслуговування  
авіаційного транспорту

Додаткові(ий) напрямки(ок) діяльності:

81.29 Інші види діяльності із прибирання

52.21 Допоміжне обслуговування наземного транспорту

52.24 Транспортне оброблення вантажів

52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту

56.29 Постачання інших готових страв

56.30 Обслуговування напоями

61.90 інша діяльність у сфері електрозв'язку

64.99 Надання інших фінансових послуг (крім страхування та пенсійного  
забезпечення), н.в.і.у.

73.11 Рекламні агентства

Поточний стан: діє

Офіційна адреса: Україна, 79000, Львівська обл., місто Львів, АЕРОПОРТ

ЦА

Контактні дані: +380322298318; info@airport.lviv.ua

Засновник(и):

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ, 37472062, Україна, Україна, 01135, місто Київ, ПРОСПЕКТ ПЕРЕМОГИ, будинок 14, розмір внеску до статутного фонду - 776875222,62 грн.

Посадові особи:

РОМАНОВСЬКА ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА; 29.02.2016 (з 29.02.2016 року до 28.02.2021 року. З 01 березня 2021 року до 29 лютого 2024 року включно згідно Контракту № 4-І з генеральним директором державного підприємства «Міжнародний аеропорт «Львів» імені Данила Галицького», що є у державній власності від 29 грудня 2022 року.) - керівник

РОМАНОВСЬКА ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА; 29.02.2016 - представник

Обсяг статутного капіталу: 776875222,62 грн. ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» діє на підставі установчих документів, затверджених засновниками (учасниками). Його фінансова звітність є повною відповідно до НП(С)БО 1 складена: у тисячах гривень.

До початку COVID-19 Україна мала високі показники розвитку авіаційної галузі: в 2018 році пасажирообіг зріс в 5,1 разів, а кількість перевезених пасажирів – в 4,3 рази порівняно з 2017 роком. У майбутньому після закінчення військових дій і відкриття неба прогнозується подальше швидке зростання обсягів внутрішніх та міжнародних авіаперевезень в Україні внаслідок розвитку української економіки; підвищення платоспроможності населення; розвитку туризму. Для розвитку пасажирського терміналу аеропорту можна запропонувати стратегії зростання, виживання, ліквідації (рис. 2.1).

Система аеропортів України включає в себе 72 аеродроми та 36 діючих аеропортів. З табл. 2.1, в якій наведено статистичні дані про роботу найбільших вітчизняних аеропортів за останні три роки, видно, що спостерігається стійка тенденція зростання як кількості рейсів, так і кількості пасажирів, перевезених через ці аеропорти.

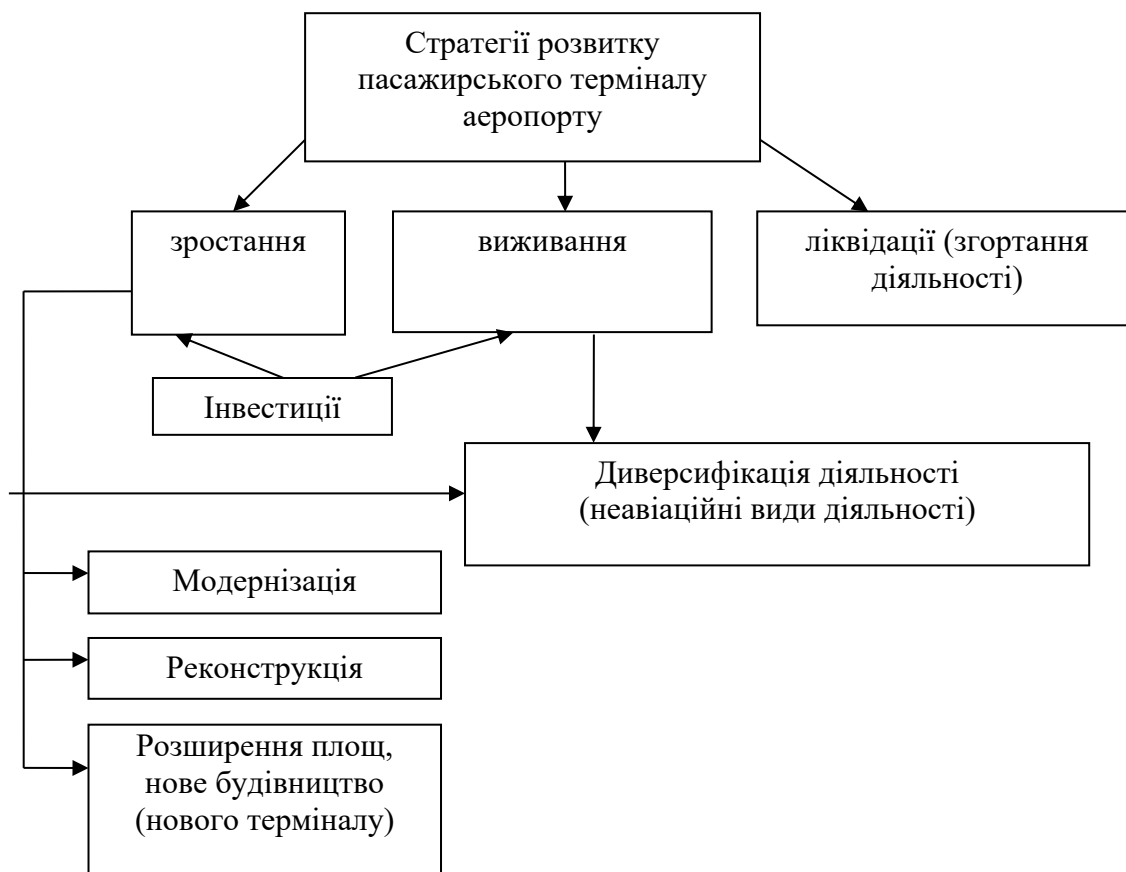


Рис. 2.1. Стратегії функціонування пасажирського терміналу аеропорту

*Джерело: власна розробка*

*Таблиця 2.1*

### Обсяги перевезень через найбільші аеропорти України

| Аеропорт        | Рейси, од. |       |       | Пасажири, тис. чол. |        |        |
|-----------------|------------|-------|-------|---------------------|--------|--------|
|                 | 2018       | 2019  | 2020  | 2018                | 2019   | 2020   |
| Бориспіль       | 29183      | 33573 | 39541 | 1583,1              | 1972,0 | 2326,1 |
| Київ            | 6733       | 4362  | 3784  | 112,2               | 59,9   | 43,4   |
| Сімферополь     | 5265       | 5356  | 5462  | 226,4               | 245,3  | 256,4  |
| Одеса           | 4616       | 4823  | 4968  | 155,4               | 168,1  | 176,2  |
| Дніпропетровськ | 3677       | 3851  | 3963  | 98,5                | 99,1   | 101,9  |
| Львів           | 2976       | 3256  | 3423  | 69,4                | 72,1   | 73,5   |

*Джерело: власна розробка*

У всьому світі з кожним роком зростає попит на авіаперевезення, а тому зростає пасажиро – та вантажопотік через аеропорти. Розвиток аеропортів відбувається різними шляхами від реконструкції та модернізації вже наявних терміналів та злітно-посадкових смуг до будівництва нових. Розглядаючи сучасний стан та тенденції розвитку аеропортових комплексів світу, необхідно

вивчити та застосувати міжнародний досвід в організації діяльності та функціонуванні аеропортів України.

Термінал аеропорту «Львів імені Данила Галицького», який існує на сьогоднішній день, проектувався для обслуговування виключно внутрішніх рейсів і був розрахований на пропускну спроможність 700 пасажирів у годину. У 1993 р. аеропорт м. Львів отримав статус «міжнародного», у зв'язку з чим значно розширилися і ускладнилися функції аеровокзалу і вимоги до безпеки і комфортності. Виникла гостра необхідність в модернізації аеровокзалу, реконструкції перону і привокзальної площі, оскільки в будівлі терміналу відсутні ескалатори, ліфти, стрічка для пересування багажу, немає також зручної стоянки для автотранспорту і критого проходу до терміналу, який би забезпечував захист пасажирів від снігу і дощу.

## 2.2. Оцінка фінансового стану аеропорту

Фінансовий аналіз проведено на основі звітності ДП «МА «Львів імені Данила Галицького», опублікованої на порталі відкритих даних (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

### Горизонтальний і вертикальний аналіз активів ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» протягом 2019-2022 років

| Назва показника                   | 01.01.2020 | 01.01.2021 | 01.01.2022 | 01.01.2023 | Абс. приріст | Темп приросту, % |
|-----------------------------------|------------|------------|------------|------------|--------------|------------------|
| 1                                 | 2          | 3          | 4          | 5          | 6            | 7                |
|                                   | тис. грн.  |            |            |            |              |                  |
| Нематеріальні активи              | 48609      | 44698      | 69254      | 62405      | 13796        | 28,38            |
| первісна вартість                 | 62294      | 63914      | 85867      | 86824      | 24530        | 39,38            |
| накопичена амортизація            | 13685      | 19216      | 16613      | 24419      | 10734        | 78,44            |
| Незавершені капітальні інвестиції | 37532      | 24716      | 24996      | 37544      | 12           | 0,03             |
| Основні засоби                    | 1843770    | 1784265    | 1609094    | 1528344    | -315426      | -17,11           |
| первісна вартість                 | 2404777    | 2431760    | 2780613    | 2795029    | 390252       | 16,23            |
| знос                              | 561007     | 647495     | 1171519    | 1266685    | 705678       | 125,79           |
| Інвестиційна нерухомість          | 1318       | 1318       | 754        | 398        | -920         | -69,80           |

Продовження табл. 2.2

| 1  | 2            | 3       | 4       | 5       | 6       | 7       |
|--|--------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Відстрочені податкові активи                                     |              | 16241   | 10861   | 14082   | 14082   |         |
| <b>I. Всього необоротних активів</b>                             | 1931229      | 1871238 | 1714959 | 1642773 | -288456 | -14,94  |
| Запаси   | 8047         | 12670   | 18721   | 18355   | 10308   | 128,10  |
| Виробничі запаси   | 7971         | 12584   | 18216   | 17824   | 9853    | 123,61  |
| Готова продукція   | 2            | 1       | 4       | 2       | 0       | 0,00    |
| Товари   | 74           | 85      | 501     | 529     | 455     | 614,86  |
| Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги | 13420        | 19077   | 58704   | 39115   | 25695   | 191,47  |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами | 2200         | 675     | 5510    | 279     | -1921   | -87,32  |
| з бюджетом   | 11351        | 6150    | 7717    | 20104   | 8753    | 77,11   |
| у тому числі з податку на прибуток                               | 9929         | 2617    | 6254    | 6583    | -3346   | -33,70  |
| Інша поточна дебіторська заборгованість                          | 14501        | 12172   | 2992    | 19946   | 5445    | 37,55   |
| Гроші та їх еквіваленти  | 61309        | 100267  | 202750  | 206511  | 145202  | 236,84  |
| Готівка  | 3            | 6       | 8       | 4       | 1       | 33,33   |
| Рахунки в банках   | 61249        | 100069  | 202422  | 206494  | 145245  | 237,14  |
| Витрати майбутніх періодів                                       | 536          | 415     | 1969    | 877     | 341     | 63,62   |
| Інші оборотні активи   | 484          | 533     | 4147    | 5892    | 5408    | 1117,36 |
| <b>II. Всього оборотних активів</b>                              | 111848       | 151959  | 302510  | 311079  | 199231  | 178,13  |
| <b>БАЛАНС</b>  | 2043077      | 2023197 | 2017469 | 1953852 | -89225  | -4,37   |
|  | Структура, % |         |         |         |         |         |
| Нематеріальні активи   | 2,38         | 2,21    | 3,43    | 3,19    | 0,81    | x       |
| первісна вартість  | 3,05         | 3,16    | 4,26    | 4,44    | 1,39    | x       |
| накопичена амортизація   | 0,67         | 0,95    | 0,82    | 1,25    | 0,58    | x       |
| Незавершені капітальні інвестиції                                | 1,84         | 1,22    | 1,24    | 1,92    | 0,08    | x       |
| Основні засоби   | 90,24        | 88,19   | 79,76   | 78,22   | -12,02  | x       |
| первісна вартість  | 117,70       | 120,19  | 137,83  | 143,05  | 25,35   | x       |
| знос   | 27,46        | 32,00   | 58,07   | 64,83   | 37,37   | x       |
| Інвестиційна нерухомість   | 0,06         | 0,07    | 0,04    | 0,02    | -0,04   | x       |
| Відстрочені податкові активи                                     | 0,00         | 0,80    | 0,54    | 0,72    | 0,72    | x       |
| <b>I. Всього необоротних активів</b>                             | 94,53        | 92,49   | 85,01   | 84,08   | -10,45  | x       |
| Запаси   | 0,39         | 0,63    | 0,93    | 0,94    | 0,55    | x       |
| Виробничі запаси   | 0,39         | 0,62    | 0,90    | 0,91    | 0,52    | x       |
| Готова продукція   | 0,00         | 0,00    | 0,00    | 0,00    | 0,00    | x       |
| Товари   | 0,00         | 0,00    | 0,02    | 0,03    | 0,02    | x       |
| Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги | 0,66         | 0,94    | 2,91    | 2,00    | 1,35    | x       |

Закінчення табл. 2.2

| 1  | 2      | 3      | 4      | 5      | 6     | 7 |
|--|--------|--------|--------|--------|-------|---|
| Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами | 0,11   | 0,03   | 0,27   | 0,01   | -0,09 | х |
| з бюджетом   | 0,56   | 0,30   | 0,38   | 1,03   | 0,47  | х |
| у тому числі з податку на прибуток                               | 0,49   | 0,13   | 0,31   | 0,34   | -0,15 | х |
| Інша поточна дебіторська заборгованість                          | 0,71   | 0,60   | 0,15   | 1,02   | 0,31  | х |
| Гроші та їх еквіваленти  | 3,00   | 4,96   | 10,05  | 10,57  | 7,57  | х |
| Готівка  | 0,00   | 0,00   | 0,00   | 0,00   | 0,00  | х |
| Рахунки в банках   | 3,00   | 4,95   | 10,03  | 10,57  | 7,57  | х |
| Витрати майбутніх періодів                                       | 0,03   | 0,02   | 0,10   | 0,04   | 0,02  | х |
| Інші оборотні активи   | 0,02   | 0,03   | 0,21   | 0,30   | 0,28  | х |
| <b>ІІ. Всього оборотних активів</b>                              | 5,47   | 7,51   | 14,99  | 15,92  | 10,45 | х |
| <b>БАЛАНС</b>  | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 100,00 | 0,00  | х |

*Джерело: власні розрахунки*

Протягом 2019-2022 років вартість активів скоротилася з 2043077 тис. грн. до 1953852 тис. грн., або на 89225 тис. грн. (4,37%). При цьому вартість необоротних активів скоротилася на 288456 тис. грн., або на 14,94%. Натомість вартість оборотних активів зросла на 199231 тис. грн., або на 178,13%. Основною статтею активів ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» є необоротні, частка яких скоротилася з 94,53% до 84,08%, або на 10,45%.

Протягом 2019-2022 років скоротилася вартість усіх складових капіталу (табл. 2.3): власного (на 13686 тис. грн., або на 0,71%), довгострокових зобов'язань – на 1376 тис. грн., або на 55,91%, короткострокових зобов'язань – на 48555 тис. грн., або на 55,65%.

У структурі капіталу основна питома вага припадає на власний капітал, частка якого скоротилася із 98,09% до 97,96%, або на 0,13%. Проте вона свідчить про високу фінансову стійкість підприємства.

Результати розрахунку показників фінансової стійкості та ліквідності підприємства наведені у табл. 2.4. Підприємство має надлишок ліквідності в частині усіх коефіцієнтів.

Таблиця 2.3

**Горизонтальний і вертикальний аналіз пасивів ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» протягом 2019-2022 років**

| Показник   | 01.01.2020   | 01.01.2021 | 01.01.2022 | 01.01.2023 | Абс. приріст | Темп приросту, % |
|--|--------------|------------|------------|------------|--------------|------------------|
|  | тис. грн.    |            |            |            |              |                  |
| Зареєстрований (пайовий капітал)                         | 10829        | 776875     | 776875     | 776875     | 0            | 0                |
| Капітал у дооцінках                                      | 52925        | 52925      | 548349     | 532830     | -15519       | -2,83            |
| Додатковий капітал                                       | 1888347      | 1043117    |            |            |              |                  |
| Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)              |              | 52006      | 602526     | 604359     | 1833         | 0,3              |
| <b>Усього за розділом І</b>                              | 2004107      | 1950705    | 1927750    | 1914064    | -13686       | -0,71            |
| <b>Усього за розділом ІІ. Довгострокові зобов'язання</b> | 160          | 15825      | 2461       | 1085       | -1376        | -55,91           |
| <b>Усього за розділом ІІІ. Поточні зобов'язання</b>      | 38810        | 56667      | 87258      | 38703      | -48555       | -55,65           |
| <b>БАЛАНС</b>  | 2043077      | 2023197    | 2017469    | 1953852    | -89225       | -4,37            |
|  | Структура. % |            |            |            |              |                  |
| Зареєстрований (пайовий капітал)                         | 0,53         | 38,40      | 38,51      | 39,76      | 39,23        | x                |
| Капітал у дооцінках                                      | 2,59         | 2,62       | 27,18      | 27,27      | 24,68        | x                |
| Додатковий капітал                                       | 92,43        | 51,56      | 0,00       | 0,00       | -92,43       | x                |
| Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)              | 0,00         | 2,57       | 29,87      | 30,93      | 30,93        | x                |
| <b>Усього за розділом І</b>                              | 98,09        | 96,42      | 95,55      | 97,96      | -0,13        | x                |
| <b>Усього за розділом ІІ. Довгострокові зобов'язання</b> | 0,01         | 0,78       | 0,12       | 0,06       | 0,05         | x                |
| <b>Усього за розділом ІІІ. Поточні зобов'язання</b>      | 5,47         | 1,92       | 4,33       | 1,98       | 1,98         | x                |
| <b>БАЛАНС</b>  | 100,00       | 100,00     | 100,00     | 100,00     | 0,00         | x                |

*Джерело: власні розрахунки*

Таблиця 2.4

**Показники коефіцієнтів фінансової стійкості та ліквідності ДП «МА «Львів імені Данила Галицького»**

| Показник                 | 01.01.2020 | 01.01.2021 | 01.01.2022 | 01.01.2023 | Абс. приріст |
|--------------------------|------------|------------|------------|------------|--------------|
| Фінансова автономія      | 0,981      | 0,964      | 0,956      | 0,980      | -0,001       |
| Коефіцієнти ліквідності: |            |            |            |            |              |
| - абсолютної             | 1,58       | 1,77       | 2,32       | 5,34       | 3,76         |
| - проміжної              | 1,64       | 1,78       | 2,39       | 5,34       | 3,7          |
| - загальної              | 2,88       | 2,68       | 3,47       | 8,04       | 5,16         |

*Джерело: власні розрахунки*



На кінець 2022 року підприємство спроможне самостійно профінансувати 97,96% своїх активів. Значення поточної ліквідності знаходиться вище нормативної межі (1,5), що вказує на низьку імовірність втрати платоспроможності у найближчій перспективі.

Протягом 2019-2022 років чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 3399 тис. грн., або на 1,18%, а собівартість – на 97553 тис. грн., або на 40,08%. Більші темпи зростання витрат порівняно з доходами призвели до переходу від прибуткової до збиткової роботи в частині валового прибутку і прибутку від операційної діяльності (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Аналіз руху коштів за видами економічної діяльності ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького»**

| Стаття  | 2019   | 2020   | 2021   | 2022   | Абс. приріст, тис. грн. | Темп приросту, % |
|---|--------|--------|--------|--------|-------------------------|------------------|
| Реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)           |        |        |        |        |                         |                  |
| - чистий дохід  | 288304 | 388554 | 596980 | 291703 | 3399                    | 1,18             |
| - собівартість  | 243374 | 302471 | 431340 | 340927 | 97553                   | 40,08            |
| <b>Валовий:</b>   |        |        |        |        |                         |                  |
| прибуток  | 44930  | 86083  | 165640 |        | -44930                  | -100,00          |
| збиток  |        |        |        | 49224  | 49224                   |                  |
| Інші операційні доходи                                  | 21538  | 20578  | 28267  | 79642  | 58104                   | 269,77           |
| Адміністративні витрати                                 | 22056  | 25727  | 36061  | 22321  | 265                     | -25462           |
| Витрати на збут   | 1389   | 1403   | 1955   | 1003   | -386                    | -1789            |
| Інші операційні витрати                                 | 13365  | 9716   | 41090  | 18591  | 5226                    | 39,10            |
| <b>Фінансовий результат від операційної діяльності:</b> |        |        |        |        |                         |                  |
| прибуток  | 29658  | 69815  | 114801 |        | -29658                  | -100,00          |
| збиток  |        |        |        | 11497  | 11497                   |                  |
| Інші доходи   | 82338  | 79135  | 16139  | 15698  | -66640                  | -80,93           |
| Фінансові витрати                                       |        |        | 1210   | 198    | 198                     |                  |
| Інші витрати  | 1      |        | 2074   | 10     | 9                       | 900,00           |
| <b>Фінансовий результат до оподаткування:</b>           |        |        |        |        |                         |                  |
| прибуток  | 111958 | 148949 | 127656 | 3993   | -107965                 | -96,43           |
| збиток  |        |        |        |        |                         |                  |
| Витрати (дохід) з податку на прибуток                   | 20534  | 26811  | 22978  | 1374   | -19160                  | -93,31           |
| <b>Чистий фінансовий результат:</b>                     |        |        |        |        |                         |                  |
| прибуток  | 91424  | 122138 | 104678 | 2619   | -88805                  | -97,14           |

*Джерело: власні розрахунки*

Прорахунки операційної діяльності певною мірою компенсовані результатами інвестиційної діяльності, в результаті оподатковуваний прибуток 2022 року став додатним у сумі 3993 тис. грн. Протягом 2019-2022 років вартість оподатковуваного прибутку скоротилася на 107965 тис. грн., або на 96,43%. Проте динаміка аналізованих показників протягом 2019-2022 років не є лінійною. Динаміка обсягів виручки продаж (рис. 2.1), собівартості реалізованої продукції (рис. 2.2), валового прибутку (рис. 2.3) описується параболою з гілками донизу..

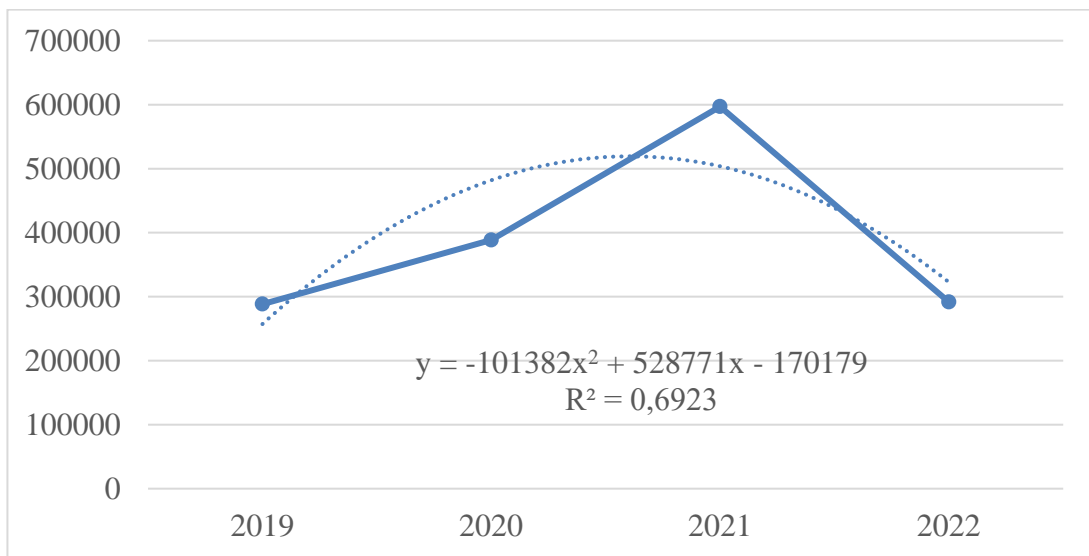


Рис. 2.1 - Динаміка обсягів виручки продаж ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького», тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

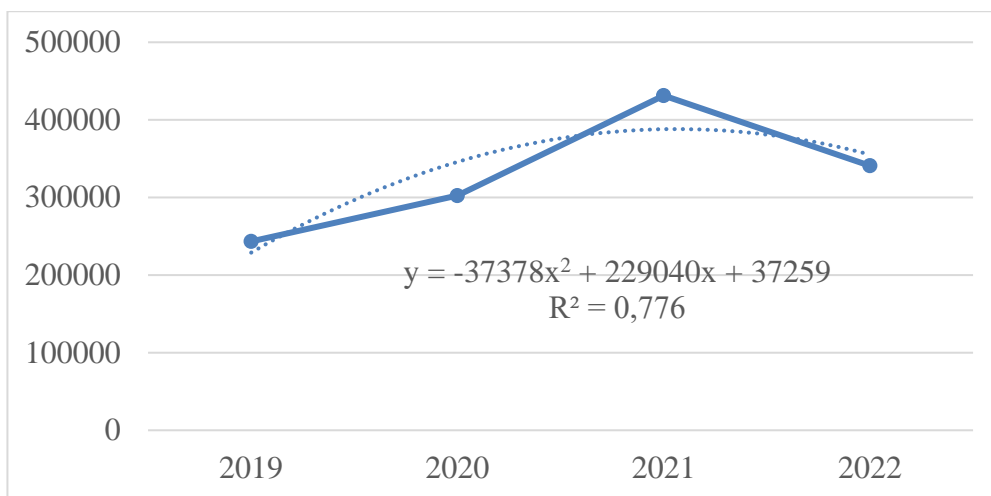


Рис. 2.2 – Динаміка собівартості реалізації ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького», тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

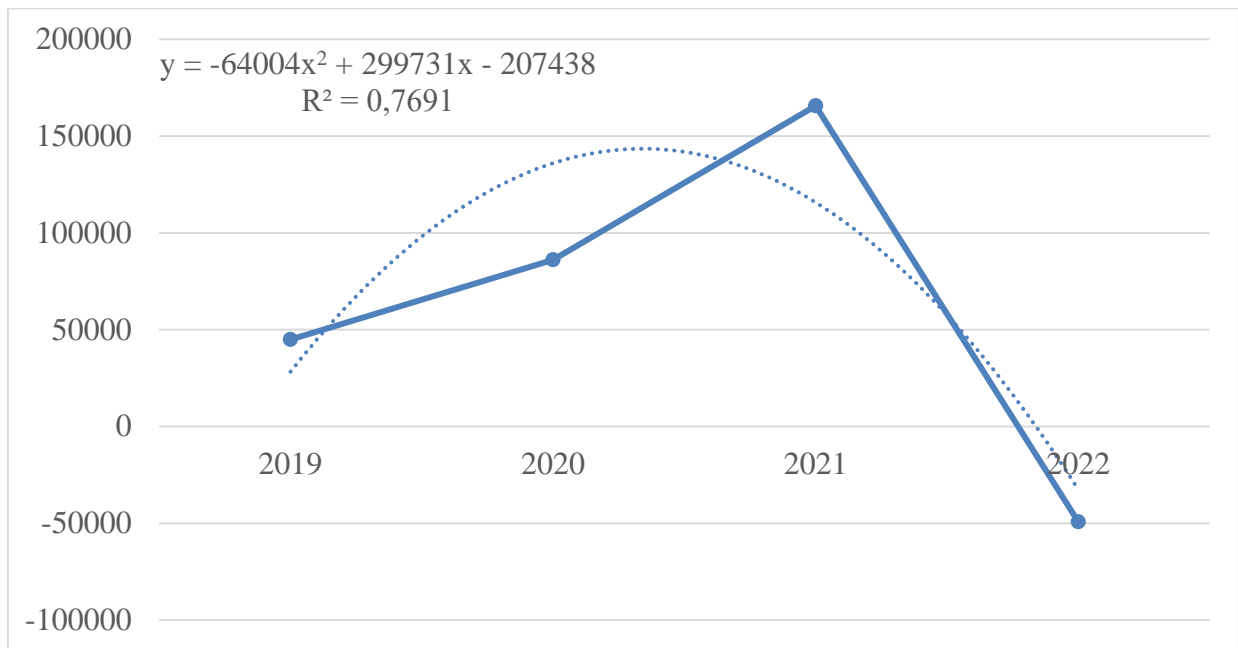


Рис. 2.3 – Динаміка валового прибутку ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького», тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького» має продуману бізнес-модель, проте погіршення фінансових показників у 2022 році викликане повномасштабним вторгненням РФ і закриттям неба.

Хоча для кращого розуміння здатності менеджменту досягати поставлених цілей слід розглянути показники рентабельності. Рентабельність активів у 2022р. нижча інфляції, що свідчить про реальне знецінення вартості наявних у компанії активів.

Для визначення привабливості компанії як об'єкту інвестування доцільно зіставити рентабельність власного капіталу та рентабельність альтернативних напрямків вкладення капіталу власниками. Для простоти розрахунку використовуються дані НБУ щодо середньої доходності депозитів за 2022р. Таким чином, перевищення доходністю за альтернативним інструментом рентабельності власного капіталу вказує, що спостерігається значний недоотриманий прибуток, що міг би бути згенерований у випадку продажу частки компанії та спрямування вивільнених коштів на фінансовий ринок.

### **2.3. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності аеропорту**

Суб'єктами інвестиційної діяльності відповідно до ч. 1 ст. 5 Закону України «Про інвестиційну діяльність» є держава, громадяни і юридичні особи України та іноземних держав. Вони поділяються на інвесторів, учасників, можуть суміщати ці статуси одночасно. Інвестори як суб'єкти інвестиційної діяльності відповідно до ч. 2 ст. 5 Закону України «Про інвестиційну діяльність» приймають рішення щодо вкладення власних, позикових і залучених коштів в об'єкти інвестування. Вони виконують функції вкладника, кредитора, покупця, виступаючи у ролі портфельних, фінансових, стратегічних, внутрішніх (українських) та іноземних інвесторів.

У кожного з учасників інвестиційної діяльності є власні економічні інтереси: безпосередні інвестори – отримання максимального прибутку на вкладений капітал та забезпечити мінімальний термін його окупності; трудові колективи об'єктів інвестування – отримання високих заробітних плат та соціальних витрат; адміністрація (менеджери) об'єктів інвестування - регулюють фінансові потоки і зацікавлені в отриманні високих заробітних плат, премій, процентів від прибутку, витрат на відрядження; посередницькі структури – отримання процентних і комісійних доходів за обслуговування інвестиційного процесу.

Всі суб'єкти інвестиційної діяльності незалежно від форм власності (ч. 1 ст. 7 Закону України «Про інвестиційну діяльність») мають рівні права щодо її здійснення в частині: розміщення інвестицій у будь-які об'єкти, самостійного визначення мети, напрямів, видів і обсягів залучених інвестицій для їх реалізації на договірній основі, у т. ч. шляхом організації конкурсів і торгів; володіння, користування і розпорядження інвестиціями, результатами їх здійснення відповідно до інвестиційного договору; залучення фінансових коштів у вигляді кредитів, випуску у встановленому законодавством порядку цінних паперів і позик; самостійно володіння, користування та розпорядження

об'єктами інвестицій, реінвестицій та торговельних операцій на території України; придбання необхідного для здійснення інвестиційної діяльності майна у громадян та юридичних осіб прямо або опосередковано за цінами і на умовах, визначених за домовленістю сторін без обмеження за обсягом і номенклатурою.

Майно інвестора може бути використане ним для забезпечення його зобов'язань, у т.ч. за кредитами у формі застави. У разі порушення ним заставних зобов'язань заставлене майно може бути реалізовано банківською установою відповідно до договірних умов. У разі здійснення інвестицій державними підприємствами за межами України їм може бути відкрито іпотечний кредит із виконанням державою ролі гаранта.

Суб'єкти інвестиційної діяльності відповідно до ст. 8 Закону України «Про інвестиційну діяльність» мають такі основні, або загальні обов'язки: дотримання державних норм і стандартів, виконання вимог органів державного управління, місцевого самоврядування, їх посадових осіб, державних; формування і подання бухгалтерської, податкової, статистичної звітності; дотримуватися правил добросовісної конкуренції і викопувати вимоги антимонопольного регулювання; проходити процедури державної атестації та отримувати відповідні ліцензії для виконання спеціальних робіт.

Додатковими обов'язками інвесторів є: подання органам державного управління декларацій про обсяги і джерела здійснюваних інвестицій; отримання необхідних дозволів на капітальна будівництво та проведення необхідних узгоджень із спеціальними службами; проведення комплексної державної експертизи щодо дотримання в інвестиційних програмах і проектах архітектурних вимог, діючих нормативів з питань санітарії, епідеміології, екології, охорони праці, енергозбереження, пожежної безпеки, міцності, надійності, довговічності будинків і споруд із метою отримання позитивних висновків.

Держава є особливим суб'єктом інвестиційної діяльності, який бере участь в інвестиційному процесі через державний сектор економіки і органи

виконавчої влади, шляхом інвестування соціально-економічних програм, галузей та виробництв, що мають загальнонаціональний характер, забезпечують національну безпеку та задовольняють базові потреби населення. Кредитна політика є особливим інструментом державної інвестиційної діяльності, який стимулює вкладення коштів в пріоритетні інвестиційні проекти через Фонд державного майна. Державний інноваційний фонд, Пенсійний фонд тощо.

Інвестиції здійснюються на основі договорів (контрактів, угод), які регулюють взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, встановлюють їх права та обов'язки. Їх укладання, вибір партнерів, прийняття зобов'язань, визначення будь-яких умов господарських взаємовідносин є виключною компетенцією суб'єктів інвестиційної діяльності. Не допускається втручання у реалізацію договірних відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності державних органів та посадових осіб понад їх компетенцію. Суб'єкти інвестиційної діяльності несуть майнову та інші види відповідальності за недодержання договірних зобов'язань.

Для отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту, які є метою інвестиційної діяльності, необхідна їй певна організація і порядок проведення, що обумовлюються формами власності, способами розмежування повноважень власника та реципієнта інвестицій. Організаційна форма інвестиційної діяльності визначається її вилами, особливостями правового статусу її суб'єкта, порядку здійснення ним повноважень із управління, керівними органами, межами та порядком відповідальності за прийняті інвестиційні зобов'язання. Визначення та врахування цих особливостей інвестиційної діяльності вимагає оптимізації її організації, раціоналізації досягнення поставленої мети з мінімізацією витрат.

Засоби захисту прав інвесторів поділяються на п'ять груп.

Перша - це недопущення націоналізації і реквізиції шляхом визначення певних підстав; конкретних органів, що мають відповідні повноваження; умов компенсації, її розмірів, термінів і порядку виплати.

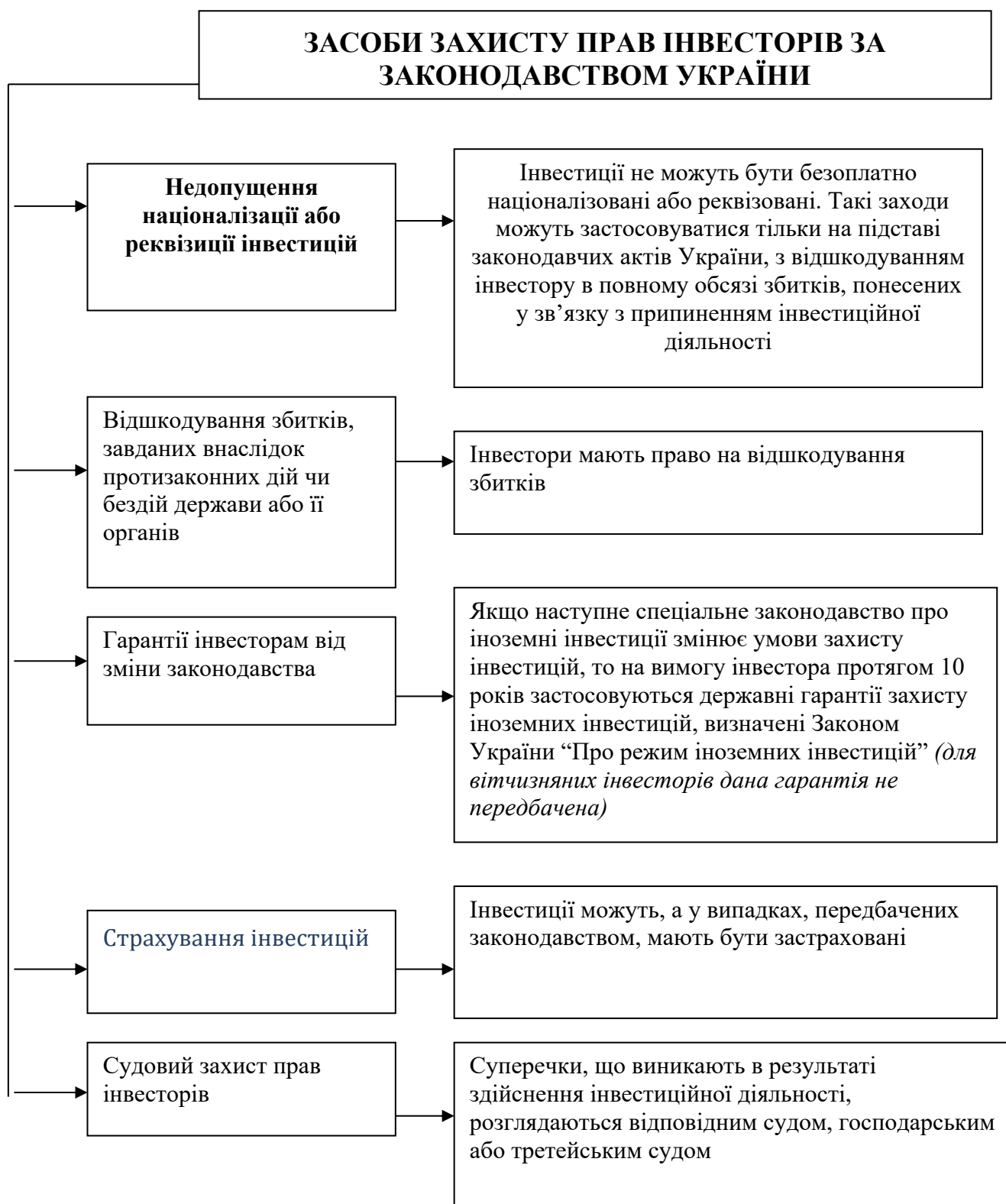


Рис. 2.1. Засоби захисту прав інвесторів

*Джерело: власна розробка*

Друга - це відшкодування збитків, нанесених інвесторам унаслідок дій,

бездіяльності, неналежного виконання органами державного управління України або їх посадовими особами. Останні несуть дисциплінарну відповідальність за свої дії, бездіяльність, неналежне виконання своїх обов'язків, через що допущено нанесення збитків інвестору і необхідність їх відшкодування. Джерелом відшкодування збитків є кошти бюджетів відповідних рівнів. У Законі України «Про режим іноземного інвестування» передбачено, що компенсація має бути швидкою, адекватною й ефективною.

Третя - гарантія держави від частих змін законодавства, оскільки останні знижують привабливість інвестиційного клімату, викликають незадоволеність інвесторів, що викликає їх позови у суди про застосування до них гарантій від зміни податкового і митного законодавства.

Четверта - страхування. Відповідно до Закону України «Про страхування» страховики здатні виконувати функції інвесторів, мобілізуючи значну частину фінансових коштів юридичних і фізичних осіб і направляючи їх на інвестування різних проектів. За допомогою страхування стимулюється інвестиційна активність вітчизняних і іноземних власників капіталу шляхом здійснення страхових операцій, що гарантують інвесторам: повернення вкладених коштів, відшкодування неoderжаного доходу при настанні різних несприятливих подій. Система страхування інвестицій має ієрархічний рівень (національний і міжнародний) і реалізується шляхом укладання двосторонніх і багатосторонніх угод, а також створення Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій. Дієва системи державного і приватного страхування інвестицій на різних рівнях забезпечує нормативне функціонування міжнародного інвестиційного процесу, сприяє притоку інвестицій, забезпечує соціально-економічний розвиток держави.

П'ята - можливість вирішення спірних питань у судовому порядку відповідно до: вимог національного законодавства; норм багатосторонніх договорів, учасником яких є приймаюча іноземні інвестиції країна; двосторонніх міждержавних угод про заохочення і взаємний захист капіталовкладень, ратифікованих приймаючою стороною, угод про конкретні



інвестиційні проекти між державою й іноземним інвестором.

Аналіз руху коштів за видами економічної діяльності ДП «МА «Львів»» протягом 2021-2022 років представлений у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Аналіз руху коштів за видами економічної діяльності ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького»**

| Стаття   | 2021    | 2022    | Абс. приріст, тис. грн. | Темп приросту, % |
|--|---------|---------|-------------------------|------------------|
| <b>I. Рух коштів у результаті операційної діяльності</b>           |         |         |                         |                  |
| Надходження від:   |         |         |                         |                  |
| Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)                      | 293213  | 399871  | 106658                  | 36,38            |
| Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках | 7321    | 5217    | -2104                   | -28,74           |
| Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)                | 321     | 904     | 583                     | 181,62           |
| Надходження від операційної оренди                                 | 10653   | 12015   | 1362                    | 12,79            |
| Інші надходження   | 1112    | 2090    | 978                     | 87,95            |
| Витрачання на оплату:  |         |         |                         |                  |
| Товарів (робіт, послуг)  | -64971  | -71204  | -6233                   | 9,59             |
| Праці  | -86743  | -118489 | -31746                  | 36,60            |
| Відрахувань на соціальні заходи                                    | -25249  | -31231  | -5982                   | 23,69            |
| Зобов'язань із податків і зборів                                   | -122134 | -150811 | -28677                  | 23,48            |
| Зобов'язань з податку на прибуток                                  | -35934  | -19915  | 16019                   | -44,58           |
| Зобов'язань з податку на додану вартість                           | -3299   | -6247   | -2948                   | 89,36            |
| Зобов'язань з інших податків і зборів                              | -82901  | -124649 | -41748                  | 50,36            |
| Інші витрачання  | -617    | -997    | -380                    | 61,59            |
| <b>Чистий рух коштів від операційної діяльності</b>                | 12906   | 47365   | 34459                   | 267,00           |
| <b>II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності</b>        |         |         |                         |                  |
| Витрачання на придбання:   |         |         |                         |                  |
| фінансових інвестицій  | -       | -       |                         |                  |
| необоротних активів  | -16248  | -12333  | 3915                    | -24,10           |
| <b>Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності</b>              | -16248  | -12333  | 3915                    | -24,10           |
| <b>III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності</b>          |         |         |                         |                  |
| <b>Чистий рух коштів від фінансової діяльності</b>                 | 0       | -       |                         |                  |
| <b>Чистий рух грошових коштів за звітний період</b>                | -3342   | 35032   | 38374                   | -1148,23         |
| Залишок коштів на початок року                                     | 61615   | 61309   | -306                    | -0,50            |
| Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів                      | 3036    | 3926    | 890                     | 29,31            |
| Залишок коштів на кінець року                                      | 61309   | 100267  | 38958                   | 63,54            |

*Джерело: власні розрахунки*

У 2021 році мав місце відтік коштів у сумі 3342 тис. грн., у 2022 році – притік у сумі 35032 тис. грн. Джерелом притоку коштів є операційна діяльність, додатний притік від якої склав протягом 2021-2022 років відповідно 12906 тис. грн. і 47365 тис. грн. Інвестиційна діяльність приводила до відтоку коштів відповідно у таких сумах: 16248 тис. грн. і 12333 тис. грн.

## **Висновки до розділу 2**

1. Об'єктом кваліфікаційної роботи є ДП «МА «Львів імені Данила Галицького», основним напрямком діяльності якого є 52.23 Допоміжне обслуговування авіаційного транспорту.

2. До початку COVID-19 Україна мала високі показники розвитку авіаційної галузі: в 2018 році пасажирообіг зріс в 5,1 разів, а кількість перевезених пасажирів – в 4,3 рази порівняно з 2017 роком. У майбутньому після закінчення військових дій і відкриття неба прогнозується подальше швидке зростання обсягів внутрішніх та міжнародних авіаперевезень в Україні внаслідок розвитку української економіки; підвищення платоспроможності населення; розвитку туризму. Для розвитку пасажирського терміналу аеропорту можна запропонувати стратегії зростання, виживання, ліквідації. ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького» має продуману бізнес-модель, проте погіршення фінансових показників у 2022 році викликане повномасштабним вторгненням РФ і закриттям неба.

3. Термінал аеропорту «Львів імені Данила Галицького », який існує на сьогоднішній день, проектувався для обслуговування виключно внутрішніх рейсів і був розрахований на пропускну спроможність 700 пасажирів у годину. У 1993 р. аеропорт м. Львів отримав статус «міжнародного», у зв'язку з чим значно розширилися і ускладнилися функції аеровокзалу і вимоги до безпеки і комфортності. Виникла гостра необхідність в модернізації аеровокзалу, реконструкції перону і привокзальної площі.

4. Фінансовий аналіз проведено на основі звітності ДП «МА «Львів імені

Данила Галицького», опублікованої на порталі відкритих даних. Протягом 2019-2022 років вартість активів скоротилася з 2043077 тис. грн. до 1953852 тис. грн., або на 89225 тис. грн. (4,37%). При цьому вартість необоротних активів скоротилася на 288456 тис. грн., або на 14,94%. Натомість вартість оборотних активів зросла на 199231 тис. грн., або на 178,13%. Основною статтею активів ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» є необоротні, частка яких скоротилася з 94,53% до 84,08%, або на 10,45%.

5. Протягом 2019-2022 років скоротилася вартість усіх складових капіталу: власного (на 13686 тис. грн., або на 0,71%), довгострокових зобов'язань – на 1376 тис. грн., або на 55,91%, короткострокових зобов'язань – на 48555 тис. грн., або на 55,65%.

6. У структурі капіталу основна питома вага припадає на власний капітал, частка якого скоротилася із 98,09% до 97,96%, або на 0,13%. Проте вона свідчить про високу фінансову стійкість підприємства. Підприємство має надлишок ліквідності в частині усіх коефіцієнтів.

7. Протягом 2019-2022 років чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 3399 тис. грн., або на 1,18%, а собівартість – на 97553 тис. грн., або на 40,08%. Більші темпи зростання витрат порівняно з доходами призвели до переходу від прибуткової до збиткової роботи в частині валового прибутку і прибутку від операційної діяльності.

8. Прорахунки операційної діяльності певною мірою компенсовані результатами інвестиційної діяльності, в результаті оподатковуваний прибуток 2022 року став додатним у сумі 3993 тис. грн. Протягом 2019-2022 років вартість оподатковуваного прибутку скоротилася на 107965 тис. грн., або на 96,43%. Проте динаміка аналізованих показників протягом 2019-2022 років не є лінійною. Динаміка обсягів виручки продаж, собівартості реалізованої продукції, валового прибутку описується параболою з гілками донизу.

9. У кваліфікаційній роботі визначено суб'єкти, об'єкти інвестиційної діяльності. Встановлено, що засоби захисту прав інвесторів поділяються на

п'ять груп: недопущення націоналізації і реквізиції; відшкодування збитків, нанесених інвесторам унаслідок дій, бездіяльності, неналежного виконання органами державного управління України або їх посадовими особами; гарантія держави від частих змін законодавства, оскільки останні знижують привабливість інвестиційного клімату, викликають незадоволеність інвесторів, що викликає їх позови у суди про застосування до них гарантій від зміни податкового і митного законодавства; страхування; можливість вирішення спірних питань у судовому порядку відповідно до: вимог національного законодавства і норм багатосторонніх договорів.

10. У ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького» у 2021 році мав місце відтік коштів у сумі 3342 тис. грн., у 2022 році – притік у сумі 35032 тис. грн. Джерелом притоку коштів є операційна діяльність, додатний притік від якої склав протягом 2021-2022 років відповідно 12906 тис. грн. і 47365 тис. грн. Інвестиційна діяльність приводила до відтоку коштів відповідно у таких сумах: 16248 тис. грн. і 12333 тис. грн.

## РОЗДІЛ 3

### ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АЕРОПОРТІВ

#### 3.1. Обґрунтування інвестиційного проєкту реконструкції аеропорту

Міжнародний аеропорт «Львів» імені Данила Галицького відіграє значну роль у транспортному обслуговуванні населення, іноземних туристів, ділових людей на авіалініях малою та середньою довжиною. Надання населенню й організаціям послуг в авіаційних перевезеннях з аеропорту сприяє росту ділової активності і соціальному розвитку. Розвиток аеропорту – це, насамперед, створення необхідних умов для надання послуг по обслуговуванню пасажирів і вантажів, по забезпеченню польотів нових сучасних ПС, із сервісом, що відповідають світовим стандартам. При створенні необхідних умов для забезпечення польотів ПС і обслуговування пасажирів враховувалася роль аеропорту як економічного фактору Західного регіону України і Львівської області зокрема.

Аеропорт «Львів» імені Данила Галицького є вигідним пунктом залучення великої кількості багатопрофільних підприємств, численних фірм і корпорацій регіону, що інтенсивно входять у світовий ринок. Стратегічні цілі аеропорту «Львів» імені Данила Галицького, з урахуванням міжнародного досвіду організації авіаперевезень в умовах ринкових відносин, припускають доцільність його розвитку з обслуговування авіаперевезень у наступних напрямках: орієнтація на розвиток внутрішніх і міжнародних перевезень на авіалініях середньої і малої довжини; створення центру ділової авіації; створення і розвиток авіасервісу (збереження, обслуговування і ремонт легкомоторних індивідуальних ПС); організація прийому і відправлення туристичних рейсів на авіалініях малої і середньої довжини.

Стратегічні цілі аеропорту «Львів» імені Данила Галицького

виявляються в розв'язанні таких задач: залучення інвестицій для завершення будівництва пасажирського приміщення, бізнесу-комплексу і реконструкції аеродрому; розширення кількісного, якісного й асортиментного сегменту послуг, що надаються клієнтам аеропорту; підвищення ефективності використання наявних і основних виробничих засобів, що вводяться; вирішення екологічних проблем; забезпечення зайнятості й посилення соціальних гарантій працівникам аеропорту.

Основним потенційним сегментом ринку для аеропорту є надання послуг національним перевізникам. В міру зміни ситуації в країні, змінюються й сфери діяльності аеропорту, тенденції розвитку яких відбиваються в обслуговуванні авіакомпаній, що виконують перевезення на міжнародних авіалініях. Стабілізація економіки сприяє збільшенню числа рейсів іноземних авіакомпаній. Ця зміна обумовлена як інтересами аеропорту, так і міста Львів.

Одним із перспективних видів послуг аеропорту можуть бути послуги по обслуговуванню ПС і пасажирів для ділових сполучень як із ближнім і далеким зарубіжжям, так і усередині держави. Крім авіаційних послуг, значний вплив на розвиток аеропорту роблять неавіаційні послуги (здача в оренду площ, концесії тощо). Розвиток цих видів послуг може збільшити не тільки обсяги неавіаційної діяльності, але і буде сприяти розвитку й основної діяльності аеропорту.

Зміцнення позицій у конкурентній боротьбі аеропорт «Львів імені Данила Галицького» імені Данила Галицького може досягти шляхом надання послуг по прийому сучасних високоефективних літаків, за умови високого рівня безпеки, комфорту, сервісу і якості обслуговування пасажирів і вантажів, що відповідають світовим стандартам.

Основною метою інвестиційного проекту «Комплексна реконструкція, розширення і технічне оснащення ДП «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького» є створення високотехнологічного підприємства, здатного в довгостроковій перспективі виконувати функції мультимодального транзитного пасажирського і вантажного вузла (хаба) Західної України.

В рамках реалізації інвестиційного проекту передбачається:

- будівництво ШЗПС з параметрами 4000x60 метрів, по 3 категорії з одного курсу і по 2 категорії – з другого, що дає можливість прийому всіх видів сучасних повітряних судів за будь-яких метеорологічних умов. Загальна вартість будівництва – 972,7 млн. грн. ШЗПС включає 19 окремих об'єктів, зокрема: ШЗПС з мережею сполучних стернових доріжок, світлосигнальне, радіотехнічне і метеорологічне обладнання, систему раннього виявлення ожеледиці, системи безпеки і відеоспостереження, патрульні і тимчасові дороги, аварійно-рятувальні станції, системи дренажу, очисні споруди, об'єкти енергетичного господарства, об'єкти управління повітряним рухом;

- реконструкція існуючого аеровокзалу за умови його безперервного функціонування з доведенням пропускної спроможності до 500 пасажирів в годину загальним об'ємом капітальних вкладень порядку 80,0 млн. грн.;

- будівництво нового аеровокзального комплексу загальною площею 27 тис. кв. м. пропускною спроможністю 1000 пасажирів в годину, для чого планується залучити кошти інвесторів в об'ємі 380,0 млн. грн.

Крім того, проектом передбачений комплексний розвиток інфраструктури аеропорту: будівництво критого паркінгу на 600 місць, облаштування автостоянки на 200 місць, реконструкція перону, будівництво естакади, модернізація і розширення готелю і тому подібне

Згідно вимогам УЄФА до аеропортів по збільшенню їх пропускної спроможності для забезпечення обслуговування пасажиропотоку в дні проведення матчів чемпіонату вирішено встановити тимчасові термінали (збірно-розбірні конструкції), які дозволять приймати пасажирів чотирьох літаків, а за день - близько 30 000 чол.

Передбачається також проектування і будівництво аеродромно-диспетчерської вежі, яка буде об'єктом власності Державного підприємства обслуговування повітряного руху України.

Безпосереднє управління проектом здійснює ДП „Дирекція по капітальному будівництву і реконструкції МА «Львів», яка виконує функції

замовника, забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів і своєчасне виконання робіт.

Моніторинг проекту здійснює Управління моніторингу реалізації інвестиційних проектів і бюджетних програм Львівської обласної ради. Загальна вартість проекту «Комплексна реконструкція, розширення і технічне оснащення ДП «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького» складає 1 459,7 млн. грн. Реалізація вказаного інвестиційного проекту протягом останніх років незмінно підтримується керівництвом держави, області і міста Львова. Так, протягом 2020 – 2022 років заходи проекту профінансовано на загальну суму 266,4 млн. грн., зокрема за рахунок державного бюджету – 173,0 млн. грн., обласного бюджету – 75,1 млн. грн., власних коштів підприємства – 18,4 млн. грн. У той же час для зміцнення фінансової бази і створення умов розвитку аеропорту органи місцевого самоврядування області і міста щорічно надають податкові преференції.

Вищезгадані кошти були спрямовано на:

1) реконструкцію аеровокзального комплексу (29,8 млн. грн.), у т. ч. на розробку проектно-кошторисної документації, придбання технологічного обладнання і засобів безпеки;

2) технічне оснащення аеропорту (41,3 млн. грн.);

3) підтримка інфраструктури аеропорту в робочому стані (24,4 млн. грн.), в т.ч. ремонт і реконструкцію злітно-посадочної смуги, що діє, будівель і споруд;

4) заходи щодо техніко-економічного обґрунтування розвитку аеропорту на довгострокову перспективу;

5) будівництво нової ШЗПС (170,6 млн. грн.), зокрема: розробку проектно-кошторисної документації; вирішення земельних питань; будівельно-монтажні роботи; придбання спеціалізованого обладнання.

Основні техніко-економічні показники будівництва нової ШЗПС: площа аеродромного покриття, кв. метрів: ШЗПС – 240000, магістральна стернова доріжка – 92019, сполучні стернові доріжки – 104515, реконструкція перону –



11600.

Загальна кошторисна вартість, тис. грн. - 972747,7, з них: будівельно-монтажні роботи - 625112,5; обладнання - 96960,1; інші витрати - 250675,1.

Замовник будівництва нової ШЗПС - ДП „Дирекція по капітальному будівництву і реконструкції МА «Львів». Підрядчики: ТОВ „Дорожнє будівництво „Альтком”, №.V.ADB S.A., компанія групи SIEMENS.

На період реалізації проекту з 2023 по 2025 рр. планується:

- продовжити будівництво нової ШЗПС у термін з 01.01.2023 р. по 30.04.2024 р. Необхідний об'єм фінансування - 812,75 млн. грн., в т.ч. за рахунок коштів державного бюджету в сумі 774,15 млн. грн., обласного бюджету – 38,6 млн. грн. Протягом цього періоду планується проведення будівельно-монтажних робіт, придбання обладнання, викуп земельних ділянок у власників, відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва, завершення виконання проектних робіт стадії «робоча документація».

- реалізувати другий етап інвестиційного проекту, який передбачає будівництво нового аеровокзального комплексу.

У складі нового аеровокзального комплексу передбачається будівництво:

- нової будівлі аеровокзалу з пропускною спроможністю 1000 пасажирів в годину і рівнем комфортності В по класифікації ІСАО (вартістю 304,4 млн. грн.);

- перехідної галереї між існуючим аеровокзалом і запроектованим;

- освітленого перону, обладнаного трьома телетрапами для прийому літаків;

- критого триповерхового паркінгу на 600 машин (вартістю 40,4 млн. грн.);

- естакади в двох рівнях (вартістю 35,0 млн. грн.) і реконструкція існуючої привокзальної площі з обладнанням відкритої стоянки на 1200 автомобілів.

Крім того, у зв'язку з проведенням чемпіонату по футболу, УЄФА висуває спеціальні вимоги до аеропортів щодо забезпечення пропускної спроможності в умовах збільшення пасажиропотоку за рахунок уболівальників, які також враховані в заходах по модернізації інфраструктури аеровокзального комплексу.

Розробка проекту будівництва нового терміналу площею 27 тис. кв. м і пропускною спроможністю 1000 пасажирів в годину почата ще в 2004 році. Генеральний підрядчик по проектних роботах – інститут «Украеропроект».

Новий аеровокзал є сучасним: 4-х поверхова будівля, розділена на дві функціональні зони: зону прильоту (1-2 поверхи) і зону вильоту (3-4 поверхи). Кожна зона передбачає функціональний розподіл пасажиропотоків внутрішніх і міжнародних рейсів, які, у свою чергу, розподіляються на економ-клас і бізнес-клас. Для забезпечення безпеки польотів передбачається обладнання будівлі аеровокзалу сучасними системами безпеки і контролю. З метою досягнення належного рівня комфорту аеровокзал буде обладнаний системами опалювання і кондиціонування, комфортабельними залами очікування, кімнатами відпочинку, кафе і магазинами. Для забезпечення зручності доступу пасажирів передбачено також будівництво естакади, за допомогою якої відвідувачі матимуть можливість пересуватися безпосередньо від транспорту на необхідний поверх, не використовуючи при цьому ліфти і сходи. Разом із цим передбачена розгалужена мережа сходів і ескалаторів, а також ліфтів і пандусів для людей з обмеженими фізичними можливостями. При облаштуванні будівлі передбачається використання сучасних екологічно чистих матеріалів, що дозволить створити яскравий образ аеровокзалу і міста Львівська – одного з повітряних воріт України (табл. 3.1). Завершення будівництва планується в серпні 2025 року. Загальна кошторисна вартість будівництва складає 384,3 млн. грн., зокрема терміналу – 304,4 млн. грн., критого паркінгу – 40,4 млн. грн., естакади – 35,0 млн. грн., вартість проектних робіт – 4,5 млн. грн., з яких до 01.01.2023 р. вже профінансовано 3,7 млн. грн.

Таблиця 3.1

### Основні техніко-економічні показники нового аеровокзального комплексу

| Показники                                   | Од. виміру | Значення |
|---|------------|----------|
| загальна площа відведеної земельної ділянки | га         | 11,0     |
| площа під забудову                          | кв. м      | 9052     |
| загальна площа аеровокзалу                  | кв. м      | 35400    |
| будівельний об'єм                           | куб. м     | 201846   |
| кошторисна вартість будівництва аеровокзалу | млн. дол.  | 60       |
| тривалість будівництва                      | міс.       | 24       |

*Джерело: власні розрахунки*

Таким чином, необхідна сума фінансування за рахунок інвестора на період 2023-2025 рр. складає 380,56 млн. грн. Введення в експлуатацію відмічених об'єктів і виконання запланованих робіт дозволить підвищити рівень обслуговування пасажирів до класу В відповідно до міжнародних стандартів і забезпечити прийом необхідного об'єму пасажиропотоку.

Замовник будівництва (інвестор) нового аеровокзального комплексу буде визначений за наслідками конкурсу, підрядчик визначатиметься інвестором. Для гарантій подальшої реалізації інвестиційного проекту «Комплексна реконструкція, розширення і технічне оснащення ДП «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького », його заходи включені в Угоду по регіональному розвитку Львівської області між Кабінетом Міністрів України і Львівською обласною радою.

### 3.2. Формування плану фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту

Державне підприємство «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького » переведено з державної у спільну власність територіальних громад Львівської області на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 р. № 297-р «Про передачу цілісних майнових комплексів аеропортів цивільної авіації з державної у державну власність»,

відповідно до законів України від 03.03.98 р. № 147/2018-ВР «Про передачу об'єктів права державної та державної власності» та від 21.12.2019 р. № 2182-III «Про внесення змін до деяких законів України щодо передачі об'єктів права державної власності у державну власність» [56].

ДП «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького » м. Львів звернулось до господарського суду Львівської області з позовом до Підприємства заснованого на власності шведсько-українського підприємства «Меркурій» - Компанії «Авіасервіс» м. Львів про розірвання договору оренди від 28.12.2018 № 319/2018 нежилого приміщення площею 76,5 кв. м., що розташоване в будівлі аеровокзалу в аеропорту міста Львів.

Рішенням від 23.08.2020 господарського суду Львівської області, яке залишене без змін постановою від 03.10.2020 Львівського апеляційного господарського суду, задоволено позовні вимоги. Розірвано договір оренди від 28.12.2018 № 319/2018, що підписаний між Львівським регіональним відділенням Фонду державного майна України та Підприємством заснованим на власності шведсько-українського підприємства «Меркурій» - Компанією «Авіасервіс» м. Львів.

За аеропортове обслуговування ПС і пасажирів, пов'язане із забезпеченням: посадки-зльоту ПС, обслуговування пасажирів в аеровокзалі, наднормативної стоянки ПС, авіаційної безпеки, стягуються аеропортові збори. Збір за посадку-зліт ПС установлюється за кожен тону максимальної злітної маси ПС, указаної у посвідченні про придатність його до виконання польотів, залежно від виду сполучення. Розмір збору за посадку-зліт ПС визначається залежно від часу здійснення посадки-зльоту ПС (денний або нічний час). Нічний час установлюється у таких межах (час місцевий): з 1 квітня до 30 вересня - з 20.00 до 06.00 включно; з 1 жовтня до 31 березня - з 17.00 до 08.00 включно. Збір за посадку-зліт ПС у нічний час збільшується: на 20 відсотків, якщо здійснюється посадка або зліт; на 40 відсотків, якщо здійснюється посадка та зліт.

При виконанні тренувальних, тестових, випробувальних, технічних

польотів, які здійснюються відповідно до чинних нормативно-правових актів, що регламентують виконання польотів, кожне заходження на посадку враховується з коефіцієнтом 0,2 до денного розміру збору за посадку-зліт ПС, але якщо при цьому включається світлосигнальна система, то кожне заходження враховується з коефіцієнтом 0,5 до денного розміру збору за посадку-зліт ПС, навіть коли літак не торкається поверхні ЗПС.

Якщо посадка-зліт ПС в аеропорту здійснюється згідно з призначенням на регулярну або чартерну повітряну лінію, посадка за міжнародним рейсом, а виліт за внутрішнім або навпаки (з відповідною зміною номера рейсу), то збір за посадку-зліт визначається у розмірі 50 відсотків від суми зборів згідно з видами сполучень.

Збір за обслуговування пасажирів в аеровокзалі встановлюється за одного відправленого пасажира залежно від виду сполучення. Збір за забезпечення авіаційної безпеки пасажирського ПС устанавлюється за кожного відправленого пасажира залежно від виду сполучення. Збір за забезпечення авіаційної безпеки вантажного ПС устанавлюється за кожену тонну МЗМ відправленого ПС залежно від виду сполучення. До збору за забезпечення авіаційної безпеки вантажного ПС застосовується коефіцієнт 0,5 при відсутності комерційного завантаження рейсу при прильоті та вильоті.

Збір за наднормативну стоянку ПС устанавлюється за кожену повну добу або її частину у відсотковому відношенні до ставки збору за посадку-зліт у денний час або за кожену годину наднормативної стоянки та кожену тонну МЗМ ПС незалежно від виду сполучення (час наднормативної стоянки визначається у годинах з округленням до першого десяткового знака).

Нормативний (без сплати збору) час стоянки пасажирського ПС становить 3 години. Нормативний (без сплати збору) час стоянки вантажного ПС становить 6 годин, якщо інше не передбачено додатками до даного наказу.

З метою стимулювання авіакомпаній як комерційних партнерів аеропортів за рішенням керівника аеропорту до зборів за посадку-зліт повітряного судна та за наднормативну стоянку повітряного судна, яке

виконує регулярні рейси, можуть застосовуватись понижувальні коефіцієнти від 0,7 до 1,0. Аеропортові збори за обслуговування ПС і пасажирів установлені без урахування податку на додану вартість. Сплата аеропортових зборів здійснюється відповідно до законодавства України.

Рішенням Кабінету Міністрів України від 26.04.2017 р. № 681 «Про вилучення, надання у постійне користування і в оренду земельних ділянок для суспільних та інших потреб, погодження місць розташування об'єктів і зміну цільового призначення земель» узгоджено місце розташування об'єкту за межами населених пунктів і передбачено вилучення земельних ділянок площею 70,34 га., а також зміна цільового призначення і викуп земельних ділянок площею 52,05 га, з яких вже викуплено 44,7 га).

Земельні ділянки сільськогосподарського призначення були вилучені у Львівського інституту агропромислового виробництва Української академії аграрних наук площею 50,971 гектара (з них 49,3897 - рілля, 1,5813 - полезахисні лісосмуги) та із земель запасу Спартаківської сільської ради Ясинуватського району Львівської області площею 14 гектарів (рілля), що розташовані за межами населених пунктів зазначеного району, із зміною їх цільового призначення і надані у постійне користування державного підприємства «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького » для будівництва та реконструкції злітно-посадкової смуги.

Комплексний проект будівництва і титул будови нової ШЗПС затверджено розпорядженням КМУ від 18.07.2017 р. № 541-р з кошторисною вартістю будівництва 630,7 млн. грн., але у зв'язку із зміною проектних рішень і зростанням вартості основних будівельних матеріалів, загальна кошторисна вартість будівництва збільшилася до 972,7 млн. грн. Позитивний результат ГП «ЦС «Укрдержінвестекспертиза» щодо уточненої кошторисної вартості отриманий 27.09.2017 р. № 87 «А». У зв'язку з цим за пропозицією обласної ради Державіаадміністрацією підготовлений проект Рішення Кабінету Міністрів України «Про затвердження відкоректованого комплексного проекту будівництва і титулу будови нової ШЗПС в державному підприємстві

«Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького».

Львівська облдержадміністрація має право на затвердження за погодженням з Мінфіном, Мінекономіки і Мінрегіонбудом проекту будівництва та титулу будови аеровокзального комплексу державного підприємства «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького». Відповідно до пункту 6 Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2023 р. № 921 закупівля техніки, робіт з реконструкції аеровокзального комплексу державного підприємства «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького» здійснюється Львівською обласною державною адміністрацією за процедурою закупівлі в одного учасника без погодження з Міністерством економіки. Львівська обласна державна адміністрація має подавати Міністерству економіки щороку до завершення виконання робіт, зазначених у пункті 1 цієї постанови, звіт про результати здійснення закупівлі.

Специфіка бюджетного управління діяльністю аеропорту та його задачі в економічній ситуації, що склалася, вимагає формування цілісної системи бюджетів, яка складається з основних, операційних та фінансових бюджетів (рис. 3.1). Для розробки головного бюджету аеропорту Львів імені Данила Галицького розробляються ще дві групи бюджетів: операційні та фінансові бюджети. Фінансові бюджети представляють собою прогноз фінансової звітності. Операційні бюджети відображають поточну (виробничу) діяльність аеропорту. Для розробки операційних бюджетів, у свою чергу, розробляються функціональні бюджети. Функціональні бюджети представляють собою бюджети, що описують господарчі операції центрів фінансової відповідальності. Зважаючи на особливості діяльності аеропорту Львів імені Данила Галицького, у кваліфікаційній роботі традиційний перелік бюджетів розширено бюджетами, які відбивають специфіку його роботи.

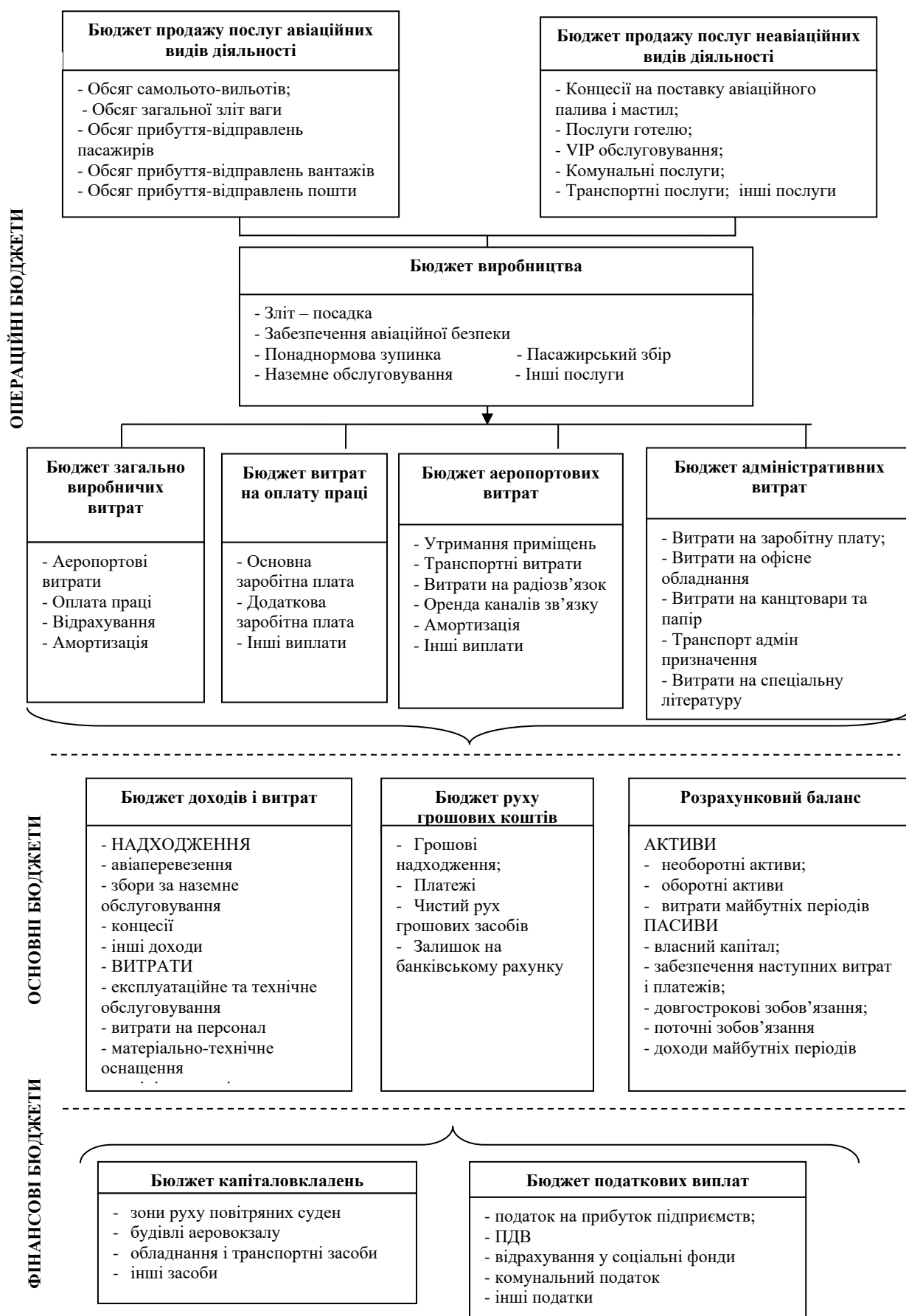


Рис.3.1 - Запропонована система бюджетів аеропорту

Джерело: власна розробка



Розроблено форми бюджетів, проведено аналіз основних статей та факторів, що на них впливають, обґрунтовані рекомендації щодо складання та аналізу бюджетів.

Для забезпечення детального оперативного контролю доходів і витрат аеропорту у бюджеті передбачається можливість відбивати доходи (витрати) за зонами і службами аеропорту та передбачено ведення групування витрат за двома видами, а саме: основними рахунками, де відбиваються (доходи) витрати за відповідними статтями, і допоміжними рахунками, що складаються за різними зонами і службами, у рамках яких передбачається розподіляти доходи (витрати), відбиті за основними статтями.

Головний бюджет аеропорту представлений трьома фінансовими документами, які по суті також є самостійними бюджетами: бюджет доходів та витрат; бюджет руху грошових коштів; розрахунковий баланс.

Аналіз побудови системи бюджетів приводить до формування методології бюджетного управління, що складається з наступних етапів:

1. Визначення прогнозних макроекономічних показників. На основі аналізу змін основних макроекономічних показників за останні роки, робиться загальний висновок про економічну ситуацію, що склалася в країні та здійснюється її прогноз а перспективу.

2. Аналіз потенційних можливостей аеропорту та попиту на його послуги. Для подальшого аналізу умов функціонування аеропорту та прогнозних значень його подальшого розвитку аналізується безпосереднє оточення аеропорту для виявлення можливих загроз та перспектив його діяльності.

3. Аналіз витрат аеропорту при прогнозованому попиті та технологіях, що склалися.

4. Складання бюджетів продажу аеропорту. На основі наведених даних щодо аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища аеропорту виконуються прогнозні розрахунки спираючись на прогнозні показники росту пасажиропотоку, кількості рейсів, максимальної злітної ваги і вантажів.

5. Складання функціональних бюджетів центрами фінансової відповідальності аеропорту;

6. Обробка даних фінансовим відділом, їх коректування та складання операційних бюджетів аеропорту;

7. Розробка розрахункового балансу та розрахунків прогнозних фінансових показників, що характеризують фінансовий стан аеропорту.

Отже, методологія бюджетування призначена для організації системи аналізу і планування грошових потоків та базується на розробці і контролі за виконанням виконання ієрархічної системи бюджетів аеропорту, яка дозволяє встановити жорсткий оперативний контроль отримання і витрачання коштів та створити реальні умови для розробки ефективної фінансової стратегії. Процес формування бюджету аеропорту представлено на рис. 3.2 у вигляді наступної схеми. Характерна риса бюджетування – багатоваріантність прогнозних розрахунків, які дозволяють обрати раціональний план розвитку підприємства. У цілому, розрахунок так званого „гнучкого бюджету”, сформованого з урахуванням різноманітних варіантів діяльності аеропорту, дозволяє обрати коректний варіант витрат для кожного підрозділу аеропорту.

Критерієм, за яким буде визначатися раціональний бюджет аеропорту, повинна бути система показників, яка дозволить оцінити прогнозний фінансовий стан аеропорту і оптимізувати потоки фінансово-економічних ресурсів. Зважаючи, що фінансове положення підприємства фіксується у трьох основних звітах (бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів), найбільш ефективний менеджмент можливий лише на основі бюджетування господарчої діяльності підприємства, що дозволяє зв'язати у єдине всі вказані форми звітності.

Підвищення ефективності процесу оперативного управління діяльності аеропорту за допомогою розробки системи бюджетів можливо на основі детального пророблення всіх необхідних інформаційних потоків і встановлення раціональних зв'язків між окремими регістрами бухгалтерського обліку, затвердженими формами фінансової звітності і

запропонованими бюджетними таблицями.



Рис. 3.2 - Основні етапи формування та виконання бюджету аеропорту, при прогнозуванні перспектив його діяльності

*Джерело: власна розробка*

Кінцевий результат аналітичних досліджень - точне визначення ключових проблем, що характеризують фінансове положення аеропорту, і

причин їхнього виникнення, відповідно до яких пропонуються варіанти рішення даних проблем із прогнозом можливих результатів.

У цілому, запропонована методика раціоналізації бюджету аеропорту характеризується наступними можливостями:

- дозволяє прогнозувати більшість фінансових змінних: витрати і доходи підприємства, податки, прибуток, необхідну величину позик і кредитів та запасів оборотних коштів, кредиторську заборгованість перед постачальниками і персоналом, тощо;

- забезпечує користувачу вибір варіанта зміни витрат за визначеною схемою, що дозволяє прийняти управлінське рішення в залежності від запланованої фінансової стійкості підприємства.

Крім того, запровадження бюджетування сприятиме посиленню стратегії бізнесу, її формалізації, доведенню до кожного співробітника підприємства завдань та контроль їх виконання, забезпечення моніторингу і зворотного зв'язку з метою відстеження і генерації організаційних ініціатив усередині структурних підрозділів.

### **3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аеропорту**

На підставі проведених досліджень в роботі визначені завдання ВГК операцій з капітальними інвестиціями (рис. 3.3). Узагальнення теоретичних досліджень у сфері ВГК надало можливість побудувати загальну схему методики проведення ВГК операцій з капітальними інвестиціями, яка включає:

1) об'єкти ВГК операцій з капітальними інвестиціями (придбання основних засобів, проведення їх монтажу, будівельних робіт, поліпшень основних засобів придбання та виготовлення інших необоротних активів);

2) джерела інформації для здійснення ВГК операцій з капітальними інвестиціями (законодавчі та нормативні документи, інвестиційні договори,



Рис. 3.3. Завдання ВГК операцій з капітальними інвестиціями за етапами господарського контролю

Джерело: власні розрахунки

бізнес-плани, первинні та зведені бухгалтерські документи, облікові реєстри, фінансова звітність);

3) документальні та фактичні прийоми ВГК операцій з капітальними інвестиціями;

4) оформлення результатів ВГК операцій з капітальними інвестиціями.

У системі бухгалтерського обліку господарські операції відображаються у юридично значимих документах у частині контролю операцій з капітальними інвестиціями: договори (реалізація інвестиційних проєктів, підряду, купівлі-продажу); проєктно-кошторисна і бухгалтерська документація, пов'язана з обліком капітальних інвестицій тощо.

Бухгалтерські програми, запропоновані на ринку інформаційних послуг, не в повному обсязі відповідають потребам ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» щодо обліку та контролю капітальних інвестицій. Більшість із них в недостатньо охоплюють завдання, пов'язані з управлінням інвестиційною діяльністю та здійсненням капітальних інвестицій.

У кваліфікаційній роботі наведено пропозиції щодо вирішення основних проблем при комп'ютеризації обліку, а саме: пропонується побудувати аналітичний облік капітальних інвестицій у наступних розрізах:

1) обліковувати фінансування капітальних інвестицій на додатковому балансовому рахунку 426 “Фонд на відтворення необоротних активів”, сума за яким формується при нарахуванні амортизації за рахунком 13 “Знос (амортизація) необоротних активів”;

2) віддільні та невіддільні поліпшення основних засобів доцільно формувати з використанням набору типових проводок, призначених для договорів оренди у частині їх видів та згоди на поліпшення об'єкту оренди (наявна, відсутня);

3) облік за рахунком 15 “Капітальні інвестиції” має здійснюватися за напрямками здійснення інвестицій у наступних розрізах: нове будівництво, розширення діяльності аеропорту, монтаж, придбання основних засобів, їх капітальний ремонт, реконструкція, модернізація;

4) своєчасне відображення в обліку поліпшень основних засобів аеропорту шляхом формування додаткового документу, на підставі якого вони будуть оприбутковуватися.

Застосування комп'ютерних програм значним чином впливає на здійснення ВГК операцій з капітальними інвестиціями ДП «МА «Львів імені Данила Галицького». Для усунення чи зниження несприятливих наслідків ризиків, пов'язаних з використанням комп'ютерних систем, ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» варто застосовувати загальні та спеціальні засоби ВГК. Для загальних засобів контролю пропонується ввести внутрішні документи, які регламентуватимуть порядок допуску співробітників до різноманітних сегментів системи ВГК, встановлення спеціальних паролів і повноважень співробітників в залежності від їх посади, порядок резервного копіювання бухгалтерських файлів на випадок їх псування або знищення. До спеціальних засоби ВГК пропонується застосовувати процедури, які дозволяють впевнитися, що всі бухгалтерські операції проходять належну авторизацію (дозвіл керівника відповідного рівня) і відображаються в обліку своєчасно і без помилок.

Для посилення ВГК в умовах ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» пропонується більше уваги приділяти регламентному забезпеченню, а саме посадовим інструкціям як єдиному організаційно-розпорядчому документу, що визначає завдання, на вирішення яких повинні бути направлені зусилля її співробітників. Запропоновано посадову інструкцію Начальника відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького», яка впливає на ефективність формування його кадрового потенціалу (Додаток Б).

Він відноситься до категорії керівників, призначається на посаду і звільняється з посади відповідно до наказу директора підприємства. Начальник відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» віддає розпорядження співробітникам свого відділу, у разі відсутності його заміщає заступник начальника відділу. Він повинен мати вищу професійну освіту, досвід роботи не менше 5 років.

Начальник відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» має знати:

законодавчі і нормативні правові акти, постанови, розпорядження, накази вищих органів, методичні матеріали з питань капітального будівництва;

перспективи технічного й економічного розвитку аеропорту;

порядок розробки планів капітального будівництва та укладення договорів з підрядними організаціями;

технологію будівельних робіт, способи ведення капітального будівництва;

порядок фінансування будівництва і складання проектно-кошторисних документів;

будівельні норми і правила;

вимоги організації праці при проектуванні будівельних об'єктів;

стандарти, технічні умови й інші керівні матеріали по оформленню проектної документації;

порядок ведення облікової і звітної документації про виконання будівельних робіт;

науково-технічні досягнення у відповідній галузі виробництва і досвід передових підприємств в області капітального будівництва;

основи економіки й організації будівництва, праці і управління;

ринкові методи господарювання;

основи трудового законодавства;

правила і норми охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і протипожежного захисту будівельних об'єктів.

Діяльність начальника відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» регламентують такі документи:

- зовнішні документи (законодавчі і нормативні акти);

- внутрішні документи (Статут аеропорту, Накази і розпорядження директора аеропорту; Положення про відділ капітального будівництва,



Посадова інструкція начальника відділу капітального будівництва, Правила внутрішнього трудового розпорядку).

Начальник відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» має такі посадові обов'язки:

- здійснює керівництво безпосереднім виконанням робіт з капітального будівництва і реконструкції об'єктів аеропорту;

- організує розробку довгострокових і середньострокових проектів, а також поточних планів капітального будівництва, складання титульних списків на всі його об'єкти, заявок на будівельні матеріали, обладнання;

- забезпечує цільове і раціональне використання капітальних вкладень і підвищення їх ефективності, здійснюючи першочергове направлення коштів на технічне переозброєння і реконструкцію аеропорту, їх концентрацію на пускових об'єктах, скорочення обсягу незавершеного будівництва.

- бере участь в укладенні договорів із проектними організаціями і з генеральними підрядниками;

- відслідковує виконання проектними і будівельними організаціями договірних зобов'язань, пред'являє передбачені договорами санкції;

- забезпечує оформлення банківських операцій по укладених договорах з підрядними організаціями і представлення в банківські установи у встановлений термін документації по будівництву об'єктів, виконуваних підрядним чи господарським способом;

- організує виконання планів капітального будівництва, своєчасність видачі проектно-кошторисної і технічної документації для виробництва будівельних робіт, а також здійснює технічний нагляд за термінами і якістю їх виконання, за їх відповідністю затвердженій проектно-кошторисній документації, робочим кресленням, будівельним нормам, стандартам, нормам техніки безпеки, виробничої санітарії, вимогам раціональної організації праці;

- здійснює контроль за своєчасним введенням в експлуатацію об'єктів капітального будівництва;

- погоджує з органами технічного нагляду питання, пов'язані з установкою, випробуванням і реєстрацією обладнання на будівельних майданчиках;

- контролює витрату коштів, відпущених на придбання обладнання відповідно до титульного списку, дотриманням правил збереження і якості консервації не встановленого обладнання;

- керує роботою з удосконалення організації праці в будівництві, скорочення витрат і термінів будівельних робіт, підвищення їх якості, поліпшення і здешевлення науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт щодо розбудови аеропорту;

- сприяє впровадженню раціоналізаторських пропозицій, що здешевлюють вартість і терміни будівництва об'єктів, що прискорюють окупність капітальних вкладень (без зниження міцності конструкцій і погіршення якості будівельних робіт);

- організує роботу з ведення обліку і звітності по капітальному будівництву;

- керує працівниками відділу.

Начальник відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» має право:

- діяти від імені відділу, представляти інтереси аеропорту у взаємовідносинах з іншими структурними підрозділами, організаціями й органами державної влади;

- взаємодіяти з керівниками та співробітниками усіх структурних підрозділів аеропорту;

- ознайомлюватися з проектами рішень керівництва аеропорту, що стосуються діяльності очоленого ним структурного підрозділу;

- вносити на розгляд керівництва аеропорту пропозиції з поліпшення його діяльності і очоленого ним структурного підрозділу зокрема;

- брати участь у підготовці проектів наказів, інструкцій, указівок, а також кошторисів, договорів і інших документів, пов'язаних із діяльністю структурного підрозділу;

- підписувати і візувати документи у межах своєї компетенції;

- листуватися зі структурними підрозділами аеропорту, а також іншими організаціями з питань, що входять у його компетенцію;

- пропонувати директору аеропорту притягнення до матеріальної і дисциплінарної відповідальності посадових осіб очолюваного структурного підрозділу за результатами перевірок.

Начальник відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» несе відповідальність за:

- неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків, передбачених посадовою інструкцією;

- за правопорушення, здійснені в процесі виконання своєї діяльності, відповідно до адміністративного, кримінального і цивільного законодавства України;

- за причинені матеріальні втрати - в межах норм трудового і цивільного законодавства України.

Режим роботи начальника відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» визначається згідно з Правилами внутрішнього трудового розпорядку, встановленими в аеропорті. Умови оплати праці начальника відділу капітального будівництва ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» визначаються згідно з Положенням про оплату праці персоналу.

Окрім посадових інструкцій в практиці управління ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» застосовуються інші регламенти - положення про організаційну структуру (про структурні підрозділи). Вони регламентують такі ключові моменти:

- модель управління, яку використовує чи буде використовувати ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» (централізована, децентралізована);

- основні принципи та підходи до побудови організаційної структури, яких дотримується чи збирається дотримуватися ДП «МА «Львів імені Данила Галицького»;
- існуюча організаційна структура та напрямки її подальшого розвитку;
- цілі, які стоять перед структурними одиницями та підрозділами ДП «МА «Львів імені Данила Галицького»;
- розподіл функцій, повноважень та відповідальності між структурними одиницями та підрозділами ДП «МА «Львів імені Данила Галицького»;
- взаємозв'язки між структурними одиницями та підрозділами ДП «МА «Львів імені Данила Галицького»;
- чисельність та посадовий склад структурних одиниць та підрозділів ДП «МА «Львів імені Данила Галицького»;
- функції, службові обов'язки та відповідальність, повноваження, взаємозв'язки з іншими підрозділами чи працівниками ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» та основні компетенції, якими має володіти окрема посадова особа компанії.

У результаті формалізації вищезгаданих моментів стає більш реальною можливість досягнення цілей, що стоять перед керівництвом ДП «МА «Львів імені Данила Галицького»: забезпечення розуміння працівниками своїх функцій, цілей та завдань; організація ефективної взаємодії між ними; моніторинг та аналіз змін управлінської системи і відповідний вплив на них; спрощення системи передачі знань в аеропорті; спрощення системи контролю та організації діяльності підпорядкованих працівників.

### **Висновки до розділу 3**

1. Розвиток аеропортів відбувається різними шляхами від реконструкції та модернізації вже наявних терміналів та злітно-посадкових смуг до будівництва нових. Розглядаючи сучасний стан та тенденції розвитку аеропортових комплексів світу, необхідно вивчити та застосувати

міжнародний досвід в організації діяльності та функціонуванні аеропортів України.

2. Термінал МА «Львів імені Данила Галицького», який існує на сьогоднішній день, проектувався для обслуговування виключно для внутрішніх рейсів, статус «міжнародного» аеропорт м. Львів отримав у 1993 році у зв'язку з чим значно розширилися і ускладнилися функції аеровокзалу і вимоги до безпеки. Державне підприємство «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького» переведено в державну власність із спільної власності територіальних громад Львівської області.

3. Основною метою інвестиційного проекту «Комплексна реконструкція, розширення і технічне оснащення ДП «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького» є створення високотехнологічного підприємства, здатного в довгостроковій перспективі виконувати функції мультимодального транзитного пасажирського і вантажного вузла (хаба) Західної України.

4. Згідно вимогам УЄФА до аеропортів по збільшенню їх пропускної спроможності для забезпечення обслуговування пасажиропотоку в дні проведення матчів чемпіонату вирішено встановити тимчасові термінали (збірно-розбірні конструкції), які дозволять приймати пасажирів чотирьох літаків, а за день - близько 30 000 чол. Передбачається також проектування і будівництво аеродромно-диспетчерської вежі, яка буде об'єктом власності Державного підприємства обслуговування повітряного руху України.

5. Безпосереднє управління проектом здійснює ДП „Дирекція по капітальному будівництву і реконструкції МА «Львів», яка виконує функції замовника, забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів і своєчасне виконання робіт. Специфіка бюджетного управління діяльністю аеропорту та його задачі в економічній ситуації, що склалася, вимагає формування цілісної системи бюджетів (основних, операційних та фінансових).

6. Підвищення ефективності процесу оперативного управління

діяльності аеропорту за допомогою розробки системи бюджетів можливо на основі детального пророблення всіх необхідних інформаційних потоків і встановлення раціональних зв'язків між окремими регістрами бухгалтерського обліку, затвердженими формами фінансової звітності і запропонованими бюджетними таблицями. Узагальнення теоретичних досліджень у сфері ВГК надало можливість побудувати загальну схему методики його проведення в частині операцій з капітальними інвестиціями. Розроблено Положення про відділ капітального будівництва, а також посадову інструкцію Начальника відділу капітального будівництва.

## ВИСНОВКИ

1. Інвестиційна діяльність є сукупністю практичних дій держави, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, громадян щодо реалізації інвестицій. Залежно від об'єктів виділяються такі види інвестування: корпоративне, стратегічне, фінансове, портфельне. Основними формами здійснення інвестицій є: придбання об'єктів основних засобів; лізинг; капітальне будівництво; інноваційна діяльність. Основними етапами інвестиційного циклу є: передінвестиційний; інвестиційний; експлуатаційний.

2. Встановлено, що предмет інвестиційного права має міжгалузевий характер і поєднує в собі такі суспільні відносини: горизонтальні (регулюються диспозитивними методами), вертикальні (регулюються адміністративно-правовими методами). Інвестиційне право виконує такі функції: регулятивна; охоронна; попереджувально-виховна; стимулююча. Інвестиційні правовідносини виникають з приводу та в процесі здійснення інвестиційної діяльності, тобто формування пакету і реалізації інвестицій. Інвестиційно-правова норма є загальнообов'язковим, формально визначеним правилом поведінки СІД, що встановлюється та забезпечується державою для регулювання відповідних суспільних відносин.

3. Визначено роль авіаційного транспорту та аеропортів як складової частина транспортної системи світу. Виділено особливості, що забезпечують конкурентні переваги повітряного перед іншими видами транспорту. Макроекономічну оцінку фінансів аеропортів проведено за статистикою допоміжного обслуговування авіаційного транспорту (код КВЕД 52.23) протягом 2013-2021 років. Встановлено, що вартість необоротних активів аеропортів зростає у 1,72 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 9,56 разів, за мікропідприємствами – у 1,50 разів. Основна частина необоротних активів приходить на великі підприємства (58,34%), середні підприємства (38,64%). Протягом 2013-2021 років вартість оборотних активів аеропортів зростає у 1,55 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 1,91 разів, за мікропідприємствами

– у 0,71 разів. Основна частина оборотних активів приходить на великі підприємства (50,65%), середні підприємства (45,12%).

4. Вартість власного капіталу аеропортів зростає у 1,64 разів, у т.ч. за малими підприємствами – у 5,74 разів, за мікропідприємствами – у 0,53 разів. Основна частина власного капіталу приходить у 2021 році на великі підприємства (67,95%), середні підприємства (29,37%). Динаміка власного капіталу описується лінійним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,86. Аеропорти України мають достатню стійкість, оскільки питома вага власного капіталу перевищує 50%. Брак власного оборотного капіталу спостерігався лише у 2019-2020 роках.

5. Фінансовий стан діяльності аеропортів протягом 2013-2021 років був достатньо міцним. Проте, попри закриті дані, у 2022-2023 роках слід очікувати його погіршення. У надзвичайних умовах воєнного стану діють адміністративні заборони на повітряне сполучення, тому окреслені вище закономірності не спрацьовують. Багато аеропортів зазнали втрат і пошкоджень через вороже вторгнення, військові дії та обстріли. Вони не можуть здійснювати операційну діяльність і несуть збитки.

6. У Державну цільову програму розвитку аеропортів на період до 2023 року залучено 18 аеропортів, по кожному з них визначено об'єкти інвестицій. Очікувані результати виконання Програми поділяються на технічні (кількісні - збільшення пропускної спроможності аеропортів, та якісні - приведення їх експлуатаційного рівня у відповідність із міжнародними стандартами), економічні (зростання загального пасажиропотоку та вантажообороту, підвищення транзитного потенціалу МА "Бориспіль" і перетворення його в міжнародний транспортний хаб, активізація державно-приватного партнерства з інвестування та експлуатації аеропортів, розвиток регіональних аеропортів і зростання частки ринку авіаційних перевізників, працюючих за моделлю "лоу-кост"), соціальні (збереження існуючих та створення додаткових робочих місць у суб'єктів авіаційної інфраструктури у регіонах).

7. Об'єктом кваліфікаційної роботи є ДП «МА «Львів імені Данила



Галицького», основним напрямком діяльності якого є 52.23 Допоміжне обслуговування авіаційного транспорту.

8. До початку COVID-19 Україна мала високі показники розвитку авіаційної галузі: в 2018 році пасажирообіг зріс в 5,1 разів, а кількість перевезених пасажирів – в 4,3 рази порівняно з 2017 роком. У майбутньому після закінчення військових дій і відкриття неба прогнозується подальше швидке зростання обсягів внутрішніх та міжнародних авіаперевезень в Україні внаслідок розвитку української економіки; підвищення платоспроможності населення; розвитку туризму. Для розвитку пасажирського терміналу аеропорту можна запропонувати стратегії зростання, виживання, ліквідації. ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького» має продуману бізнес-модель, проте погіршення фінансових показників у 2022 році викликане повномасштабним вторгненням РФ і закриттям неба.

9. Термінал аеропорту «Львів імені Данила Галицького », який існує на сьогоднішній день, проектувався для обслуговування виключно внутрішніх рейсів і був розрахований на пропускну спроможність 700 пасажирів у годину. У 1993 р. аеропорт м. Львів отримав статус «міжнародного», у зв'язку з чим значно розширилися і ускладнилися функції аеровокзалу і вимоги до безпеки і комфортності. Виникла гостра необхідність в модернізації аеровокзалу, реконструкції перону і привокзальної площі.

10. Фінансовий аналіз проведено на основі звітності ДП «МА «Львів імені Данила Галицького», опублікованої на порталі відкритих даних. Протягом 2019-2022 років вартість активів скоротилася з 2043077 тис. грн. до 1953852 тис. грн., або на 89225 тис. грн. (4,37%). При цьому вартість необоротних активів скоротилася на 288456 тис. грн., або на 14,94%. Натомість вартість оборотних активів зросла на 199231 тис. грн., або на 178,13%. Основною статтею активів ДП «МА «Львів імені Данила Галицького» є необоротні, частка яких скоротилася з 94,53% до 84,08%, або на 10,45%.

11. Протягом 2019-2022 років скоротилася вартість усіх складових

капіталу: власного (на 13686 тис. грн., або на 0,71%), довгострокових зобов'язань – на 1376 тис. грн., або на 55,91%, короткострокових зобов'язань – на 48555 тис. грн., або на 55,65%.

12. У структурі капіталу основна питома вага припадає на власний капітал, частка якого скоротилася із 98,09% до 97,96%, або на 0,13%. Проте вона свідчить про високу фінансову стійкість підприємства. Підприємство має надлишок ліквідності в частині усіх коефіцієнтів.

13. Протягом 2019-2022 років чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 3399 тис. грн., або на 1,18%, а собівартість – на 97553 тис. грн., або на 40,08%. Більші темпи зростання витрат порівняно з доходами призвели до переходу від прибуткової до збиткової роботи в частині валового прибутку і прибутку від операційної діяльності.

14. Прорахунки операційної діяльності певною мірою компенсовані результатами інвестиційної діяльності, в результаті оподатковуваний прибуток 2022 року став додатним у сумі 3993 тис. грн. Протягом 2019-2022 років вартість оподатковуваного прибутку скоротилася на 107965 тис. грн., або на 96,43%. Проте динаміка аналізованих показників протягом 2019-2022 років не є лінійною. Динаміка обсягів виручки продаж, собівартості реалізованої продукції, валового прибутку описується параболою з гілками донизу.

15. У кваліфікаційній роботі визначено суб'єкти, об'єкти інвестиційної діяльності. Встановлено, що засоби захисту прав інвесторів поділяються на п'ять груп: недопущення націоналізації і реквізиції; відшкодування збитків, нанесених інвесторам унаслідок дій, бездіяльності, неналежного виконання органами державного управління України або їх посадовими особами; гарантія держави від частих змін законодавства, оскільки останні знижують привабливість інвестиційного клімату, викликають незадоволеність інвесторів, що викликає їх позови у суди про застосування до них гарантій від зміни податкового і митного законодавства; страхування; можливість вирішення спірних питань у судовому порядку відповідно до: вимог

національного законодавства і норм багатосторонніх договорів.

16. У ДП «МА «Львів» імені Данила Галицького» у 2021 році мав місце відтік коштів у сумі 3342 тис. грн., у 2022 році – притік у сумі 35032 тис. грн. Джерелом притоку коштів є операційна діяльність, додатний притік від якої склав протягом 2021-2022 років відповідно 12906 тис. грн. і 47365 тис. грн. Інвестиційна діяльність приводила до відтоку коштів відповідно у таких сумах: 16248 тис. грн. і 12333 тис. грн.

17. Розвиток аеропортів відбувається різними шляхами від реконструкції та модернізації вже наявних терміналів та злітно-посадкових смуг до будівництва нових. Розглядаючи сучасний стан та тенденції розвитку аеропортових комплексів світу, необхідно вивчити та застосувати міжнародний досвід в організації діяльності та функціонуванні аеропортів України.

18. Термінал МА «Львів імені Данила Галицького», який існує на сьогоднішній день, проектувався для обслуговування виключно для внутрішніх рейсів, статус «міжнародного» аеропорт м. Львів отримав у 1993 році у зв'язку з чим значно розширилися і ускладнилися функції аеровокзалу і вимоги до безпеки. Державне підприємство «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького» переведено в державну власність із спільної власності територіальних громад Львівської області.

19. Основною метою інвестиційного проекту «Комплексна реконструкція, розширення і технічне оснащення ДП «Міжнародний аеропорт Львів імені Данила Галицького» є створення високотехнологічного підприємства, здатного в довгостроковій перспективі виконувати функції мультимодального транзитного пасажирського і вантажного вузла (хаба) Західної України.

20. Згідно вимогам УЄФА до аеропортів по збільшенню їх пропускної спроможності для забезпечення обслуговування пасажиропотоку в дні проведення матчів чемпіонату вирішено встановити тимчасові термінали (збірно-розбірні конструкції), які дозволять приймати пасажирів чотирьох

літаків, а за день - близько 30 000 чол. Передбачається також проектування і будівництво аеродромно-диспетчерської вежі, яка буде об'єктом власності Державного підприємства обслуговування повітряного руху України.

21. Безпосереднє управління проектом здійснює ДП „Дирекція по капітальному будівництву і реконструкції МА «Львів», яка виконує функції замовника, забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів і своєчасне виконання робіт. Специфіка бюджетного управління діяльністю аеропорту та його задачі в економічній ситуації, що склалася, вимагає формування цілісної системи бюджетів (основних, операційних та фінансових).

22. Підвищення ефективності процесу оперативного управління діяльністю аеропорту за допомогою розробки системи бюджетів можливо на основі детального пророблення всіх необхідних інформаційних потоків і встановлення раціональних зв'язків між окремими регістрами бухгалтерського обліку, затвердженими формами фінансової звітності і запропонованими бюджетними таблицями. Узагальнення теоретичних досліджень у сфері ВГК надало можливість побудувати загальну схему методики його проведення в частині операцій з капітальними інвестиціями. Розроблено Положення про відділ капітального будівництва, а також посадову інструкцію Начальника відділу капітального будівництва.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авіаційна транспортна стратегія України на період до 2030 року (проект). URL: <http://surl.li/mNztlz>
2. Арєф'єв С. О. Методологічні засади управління вартісною реструктуризацією аеропортів в умовах нестабільного економічного середовища. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2014. Вип. 39. С. 19-31.
3. Баранов С. О. Пріоритетні напрями удосконалення організаційно-правового механізму державного регулювання детінізації національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 14. С. 98-101.
4. Бережнюк І. Г., Фрадинський О. А. Системи реєстрації пасажирів (PNR) як джерело інформації на авіаційному транспорті. *Митна безпека*. 2017. № 1. С. 6-12.
5. Борець І. В., Соколова О. Є., Соловійова О. О., Висоцька І. І. Організація мультимодальних перевезень вантажів за участю авіаційного транспорту. *Вісник Національного транспортного університету*. 2020. № 1. С. 35-44.
6. Брусакова О. В. Галузь авіаційного транспорту як об'єкт державного регулювання. *Право і Безпека*. 2020. № 1. С. 46-52.
7. Брусакова О. В. Сутність та особливості державного регулювання в галузі авіаційного транспорту. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 2 (89). С. 104-115.
8. Василенко В. А. Формування механізму та стратегії управління конкурентоспроможністю авіаційних підприємств у сучасних умовах. *Економіка і організація управління*. 2014. Вип. 3-4. С. 38-43.
9. Васильцова Т. О. Аеродром як один із містобудівних факторів формування соціально-економічного ядра населеного пункту. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2025. Вип. 23. С. 200-205.

10. Васюткіна Н. В. Вплив інституційних перетворень на розвиток авіагалузі України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 6. С. 155-160.
11. Власенко О. П., Якобчук В. П., Симоненко Л. І. Цифрова трансформація механізму державного регулювання національної економіки в умовах ринку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 3. С. 81-86.
12. Вовк О. М., Беспам'ятних О. Є. Економічні фактори формування пропускної здатності аеропорту. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2013. Вип. 37. С. 30-34.
13. Войцеховський В. С. Засади прогнозування вантажопотоків на мережі авіаліній. *Молодий вчений*. 2017. № 9. С. 446-449.
14. Габрієлова Т. Ю., Войцеховський В. С. Вплив інформатизації на процеси доставки вантажів за участю авіаційного транспорту. *Наукоємні технології*. 2013. № 3. С. 327-330.
15. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України. *Фінанси України*. 2023. №2. С.69-81.
16. Гасимов А. А., Мільцов В. Є. Роль «Системи Менеджменту Якості» та її методів управління в розвитку компаній, що надають послуги в сфері вантажних авіаперевезень. *Наукоємні технології*. 2019. № 1. С. 109-120.
17. Горобінська І. В. Фінансовий інжиніринг як інструмент державного регулювання відтворювальних процесів в транспортній галузі. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2012. Вип. 10. С. 433-439.
18. Гриценко С. І. Перспективи логістичного обслуговування споживачів в авіаційних вантажних перевезеннях. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 3. С. 67-70.
19. Гура С. М. Авіаційний транспорт як об'єкт регулювання розвитку в інституціональних координатах галузей національного господарства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 25. С. 250-257.

20. Гура С. М. Теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами у забезпечення діяльності аеропортів. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2016. Вип. 2. С. 96-102.

21. Демченко Д. О. Роль держави щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств у сфері вантажних авіаційних перевезень. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 3. С. 123-126.

22. Дорофеєва Х. Особливості інституціонального регулювання європейського ринку авіаційних перевезень. *Торгівля і ринок України*. 2015. Вип. 38. С. 54-63.

23. Коваленко О. В. Реалізація основних принципів комплексної маркетингової стратегії ринкового впровадження авіаційних інновацій. *Економіка і організація управління*. 2014. Вип. 1-2. С. 124-127.

24. Корж М. В., Сидоренко К. В. Конкурентоспроможність виробничої інфраструктури міжнародних аеропортів як чинник соціально-економічного зростання в умовах глобальної конкуренції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. Вип. 124(1). С. 122-133.

25. Косова Т.Д., Арсенюк Н. М., Буй П. С. Адаптивний фінансовий механізм управління інвестиціями і кредитним портфелем підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №2. С. 103-108.

26. Кривов'язюк І.В. Інституціональний механізм і стратегія розвитку авіаційного транспорту України в умовах поширення COVID-19. *Економічний простір*. 2021. № 168. С.154-160.

27. Кузнецова Т. В. Діагностика економічної стійкості МАУУкраїни. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління*. 2013. Вип. 23-24. С. 242-252.

28. Литвиненко С. Л. Стратегія впровадження технології *e-freight* при організації авіаційного перевезення вантажів. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2011. Вип. 579-580. С. 63-67.

29. Лопес Родрігес М. У. Організація пасажирських та вантажних авіаперевезень на Кубі. *Університетські наукові записки*. 2013. № 4. С. 516-524.
30. Маліношевська К. І. Роль інтегрованих маркетингових комунікацій для авіакомпаній. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 20. С. 77-80.
31. Маліношевська К. Особливості застосування авіакомпанією маркетингових інструментів. *Економічний аналіз*. 2012. Т. 10(3). С. 331-334.
32. Марков Б. М., Лакомська В. Р., Козак Н. І. Особливості антимонопольного регулювання у галузі транспорту в Україні. *Проектування, виробництво та експлуатація автотранспортних засобів і поїздів*. 2013. № 21. С. 162-166.
33. Михальченко І. Г. Інституційні недоліки функціонування міжнародного ринку авіаперевезень. *EcoNomic aNals-XXI*. 2013. № 3-4(2). С. 20-23.
34. Мінакова С. М. Особливості державної політики щодо розвитку авіаційної галузі в умовах міжнародної конкуренції. *Економіка, фінанси, право*. 2020. №9. С. 25-32.
35. Міністерство інфраструктури України. Державне підприємство обслуговування повітряного руху України. URL: <https://uksatse.ua/iNdex.php?s=89ee003f1d1a9c27027309d0bf9c61ff&act=Part&CODE=308>
36. Міщенко А. В., Козловський В. В. Методологія наукового дослідження економічної складової системи управління інформаційною безпекою авіаційного транспортного комплексу. *Системи управління, навігації та зв'язку*. 2014. Вип. 1. С. 92-94.
37. Навроцька Т. А. Дослідження стану функціонального забезпечення управління інноваційною діяльністю на підприємствах авіабудування. *Молодий вчений*. 2015. № 8(1). С. 76-80.



38. Ніколаєнко Ю. В., Шишлов Т. А. Особливості механізму регулювання економічної безпеки національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 22. С. 80-83.

39. Носовська Т. Л. Інтеграція авіаційного транспорту України в світову транспортну систему, як чинник розвитку туризму. *Географія та туризм*. 2010. Вип. 4. С. 77-81.

40. Олійник Г. Ю. Державне регулювання інституціональними змінами галузі залізничного транспорту як складової національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 12. С. 146-151.

41. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 № 3393-VI. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17?ed=20200213&fi№d=1&text=%D0%B0%D0%B2%D1%96%D0%B0#w1\\_1](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17?ed=20200213&fi№d=1&text=%D0%B0%D0%B2%D1%96%D0%B0#w1_1)

42. Полянська А. Є. Функціональність правового регулювання в галузі повітряного транспорту. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2021. № 1. С. 23-28.

43. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21.03.2017 № 1965-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1965-19#Text>

44. Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України»: Наказ Державіаслужби України і Міноборони України від 06.02.2017 № 66/73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0654-17#Text>

45. Про затвердження Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 126. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/126-2016-%D0%BF#№23> (дата звернення 12.07.2023)

46. Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 08.10.2014 № 520. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2014-%D0%BF#Text>

47. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України; Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 30.06.2015 № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF#%D0%8>

48. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України; Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 30.06.2015 № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF#%D0%8>

49. Про затвердження Положення про систему управління безпекою польотів на авіаційному транспорті: Наказ Державної авіаційної служби від 25.11.2005 № 895. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1503-05#Text>

50. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення 13.07.2023)

51. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія від 30.05.2018 № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80?fiNd=1&text=%D0%B0%D0%B2%D1%96%D0%B0#Text>

52. Прокопенко Н. С., Коваленко О. В. Структурно-функціональна діагностика рівня ефективності розвитку та реалізації ринкових інновацій у контексті маркетингової стратегії інноваційного розвитку підприємств авіаційної галузі. *Moder№ eco№omics*. 2017. № 5. С. 89-100.

53. Пустовий С. О., Бутенко М. П., Іванов В. І., Косков Ю. М. Оцінювання техніко-економічної ефективності експлуатації засобів аеродромно-технічного обслуговування літальних апаратів при застосуванні експоненціальної моделі відмов. *Проблеми створення, випробування, застосування та експлуатації складних інформаційних систем*. 2016. Вип. 13. С. 111-125.

54. Романова Л. В. Формування модернізаційних драйверів розвитку маркетингу авіаринкових інновацій на підприємстві. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2017. Вип. 6(2). С. 21-25.

55. Руденко В. В. Детермінація методів фіскального механізму регулювання інвестиційного розвитку національної економіки. *Облік і фінанси*. 2020. № 3. С. 71-76.

56. Сергієнко С. А. Механізм формування комплексу маркетингових комунікацій авіакомпаній. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки*. 2014. № 6. С. 85-90.

57. Смерічевський С.Ф., Гура С.М. Економічні механізми регулювання розвитку інституціональних форм організації вантажного авіаційного транспорту. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. №3. С.21-30.

58. Смерічевський С.Ф., Гура С.М. Системна економічна динаміка пасажирського авіаційного транспорту та інституціональні механізми її регулювання. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. №2. С. 46-53.

59. Тамаргазін О. А., Олег М. В. Методологічні основи системи управління мобільною авіаційною транспортною системою. *Наукоємні технології*. 2013. № 1. С. 33-36.

60. Терехов Є. М. Економічні наслідки визначення геополітичного курсу України в системі координат Захід - Схід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 11. С. 63-68.

61. Юденко Є. Еволюція бізнес-моделей авіаперевізників на ринку вантажних перевезень. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління*. 2014. Вип. 29. С. 170-181.

62. Юрченко М. В. Система державного управління авіаційним транспортом. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 1. С. 27-31.

63. Янчук М. Б. Основні напрямки державної політики щодо інтеграції авіаційного сектору України в систему транс'європейських транспортних мереж. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 30. С. 145-148.

## **ДОДАТКИ**

## Додаток А

## Бухгалтерська звітність за 2022 рік

Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан).

## Активи

| Назва показника  | Код         | 01.01.2022     | 01.01.2023     |
|--|-------------|----------------|----------------|
| Нематеріальні активи   | 1000        | 69254          | 62405          |
| первісна вартість  | 1001        | 85867          | 86824          |
| накопичена амортизація   | 1002        | 16613          | 24419          |
| Незавершені капітальні інвестиції                                | 1005        | 24996          | 37544          |
| Основні засоби   | 1010        | 1609094        | 1528344        |
| первісна вартість  | 1011        | 2780613        | 2795029        |
| знос   | 1012        | 1171519        | 1266685        |
| Інвестиційна нерухомість   | 1015        | 754            | 398            |
| первісна вартість  | 1016        | 1633           | 1633           |
| знос   | 1017        | 879            | 1235           |
| Відстрочені податкові активи                                     | 1045        | 10861          | 14082          |
| <b>I. Всього необоротних активів</b>                             | <b>1095</b> | <b>1714959</b> | <b>1642773</b> |
| Запаси   | 1100        | 18721          | 18355          |
| Виробничі запаси   | 1101        | 18216          | 17824          |
| Готова продукція   | 1103        | 4              | 2              |
| Товари   | 1104        | 501            | 529            |
| Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги | 1125        | 58704          | 39115          |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами | 1130        | 5510           | 279            |
| з бюджетом   | 1135        | 7717           | 20104          |
| у тому числі з податку на прибуток                               | 1136        | 6254           | 6583           |
| Інша поточна дебіторська заборгованість                          | 1155        | 2992           | 19946          |
| Гроші та їх еквіваленти  | 1165        | 202750         | 206511         |
| Готівка  | 1166        | 8              | 4              |
| Рахунки в банках   | 1167        | 202422         | 206494         |
| Витрати майбутніх періодів                                       | 1170        | 1969           | 877            |
| Інші оборотні активи   | 1190        | 4147           | 5892           |
| <b>II. Всього оборотних активів</b>                              | <b>1195</b> | <b>302510</b>  | <b>311079</b>  |
| <b>БАЛАНС</b>  | <b>1300</b> | <b>2017469</b> | <b>1953852</b> |

## Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан). Пасиви

| Назва показника  | Код         | 01.01.2022     | 01.01.2023     |
|--|-------------|----------------|----------------|
| Зареєстрований (пайовий капітал)                           | 1400        | 776875         | 776875         |
| Додатковий капітал   | 1410        | 532830         | 548349         |
| Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)                | 1420        | 604359         | 602526         |
| <b>I. Всього власного капіталу</b>                         | <b>1495</b> | <b>1914064</b> | <b>1927750</b> |
| Інші довгострокові зобов'язання                            | 1515        | 52             | 66             |
| Довгострокові забезпечення                                 | 1520        | 1033           | 1815           |
| Цільове фінансування                                       | 1525        | 0              | 580            |
| <b>II. Всього довгострокових зобов'язань і забезпечень</b> | <b>1595</b> | <b>1085</b>    | <b>2461</b>    |
| Короткострокові кредити банків                             | 1600        | 0              | 3254           |

|   |             |                |                |
|---|-------------|----------------|----------------|
| Поточна кредиторська заборгованість за:<br>довгостроковими зобов'язаннями | 1610        | 13             | 9              |
| товари, роботи, послуги   | 1615        | 9491           | 16453          |
| розрахунками з бюджетом   | 1620        | 1518           | 18887          |
| розрахунками зі страхування   | 1625        | 958            | 3412           |
| розрахунками з оплати праці   | 1630        | 5289           | 8968           |
| за одержаними авансами  | 1635        | 7849           | 4742           |
| Поточні забезпечення  | 1660        | 12977          | 30141          |
| Інші поточні зобов'язання   | 1690        | 608            | 1392           |
| <b>ІІІ. Всього поточних зобов'язань і забезпечень</b>                     | <b>1695</b> | <b>38703</b>   | <b>87258</b>   |
| <b>БАЛАНС</b>   | <b>1900</b> | <b>1953852</b> | <b>2017469</b> |

### Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

| Назва показника  | Код  | 2022   | 2021   |
|--|------|--------|--------|
| Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)   | 2000 | 291703 | 596980 |
| Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)     | 2050 | 340927 | 431340 |
| <b>Валовий: прибуток</b>   | 2090 | 0      | 165640 |
| <b>Валовий збиток</b>  | 2095 | 49224  | 0      |
| Інші операційні доходи   | 2120 | 79642  | 28267  |
| Адміністративні витрати  | 2130 | 22321  | 36061  |
| Витрати на збут  | 2150 | 1003   | 1955   |
| Інші операційні витрати  | 2180 | 18591  | 41090  |
| <b>Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток</b> | 2190 | 0      | 114801 |
| <b>Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток</b>   | 2195 | 11497  | 0      |
| Інші доходи  | 2240 | 15698  | 16139  |
| Фінансові витрати  | 2250 | 198    | 1210   |
| Інші витрати   | 2270 | 10     | 2074   |
| <b>Фінансовий результат до оподаткування: прибуток</b>           | 2290 | 3993   | 127656 |
| Витрати (дохід) з податку на прибуток                            | 2300 | 1374   | 22978  |
| <b>Чистий фінансовий результат: прибуток</b>                     | 2350 | 2619   | 104678 |
| <b>Чистий фінансовий результат: збиток</b>                       | 2355 | 0      | 0      |
| Назва показника  | Код  | 2020   | 2019   |
| <b>Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)</b>           | 2465 | 2619   | 104678 |

### Операційні витрати

| Назва показника                  | Код  | 2020   | 2019   |
|----------------------------------|------|--------|--------|
| Матеріальні затрати              | 2500 | 32485  | 46674  |
| Витрати на оплату праці          | 2505 | 163681 | 232311 |
| Відрахування на соціальні заходи | 2510 | 35021  | 50064  |
| Амортизація                      | 2515 | 107875 | 106153 |
| Інші операційні витрати          | 2520 | 43780  | 75244  |
| <b>Разом</b>                     | 2550 | 382842 | 510446 |

### Інші дані

| Назва показника                               | Код  | 2020 | 2019 |
|---|------|------|------|
| Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію | 2610 | 0    | 0    |

|  |  |           |            |       |
|--|--|-----------|------------|-------|
| Підприємство                               | Державне підприємство Міжнародний аеропорт "Львів" імені Данила Галицького | за ЄДРПОУ | 33073442   |       |
| Територія                                  | Львівська  | за КОАТУУ | 4610136300 |       |
| Організаційно-правова форма господарювання | Державне підприємство  | за КОПФГ  | 140        |       |
| Вид економічної діяльності                 | Допоміжне обслуговування авіаційного транспорту                            | за КВЕД   |            | 52.23 |

Середня кількість працівників<sup>1</sup>

887

Адреса, телефон

Аеропорт ЦА Залізничний р-н м.Львів, Львівська обл.79000

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)****На 30 грудня 2020 року**

| Актив  | Код рядка   | На початок звітного періоду | На кінець звітного періоду |
|--|-------------|-----------------------------|----------------------------|
| 1  | 2           | 3                           | 4                          |
| <b>I. Необоротні активи</b>                                      |             |                             |                            |
| Нематеріальні активи   | 1000        | 48609                       | 44698                      |
| первісна вартість  | 1001        | 62294                       | 63914                      |
| накопичена амортизація   | 1002        | 13685                       | 19216                      |
| Незавершені капітальні інвестиції                                | 1005        | 37532                       | 24716                      |
| Основні засоби   | 1010        | 1843770                     | 1784265                    |
| первісна вартість  | 1011        | 2404777                     | 2431760                    |
| знос   | 1012        | 561007                      | 647495                     |
| Інвестиційна нерухомість   | 1015        | 1318                        | 1318                       |
| Первісна вартість інвестиційної нерухомості                      | 1016        |                             |                            |
| Знос інвестиційної нерухомості                                   | 1017        |                             |                            |
| Довгострокові біологічні активи                                  | 1020        |                             |                            |
| Первісна вартість довгострокових біологічних активів             | 1021        |                             |                            |
| Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів        | 1022        |                             |                            |
| Довгострокові фінансові інвестиції:                              |             |                             |                            |
| які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств | 1030        |                             |                            |
| інші фінансові інвестиції  | 1035        |                             |                            |
| Довгострокова дебіторська заборгованість                         | 1040        |                             |                            |
| Відстрочені податкові активи                                     | 1045        |                             | 16241                      |
| Гудвіл   | 1050        |                             |                            |
| Відстрочені аквізиційні витрати                                  | 1060        |                             |                            |
| Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах      | 1065        |                             |                            |
| Інші необоротні активи   | 1090        |                             |                            |
| <b>Усього за розділом I</b>                                      | <b>1095</b> | <b>1931229</b>              | <b>1871238</b>             |



|   |             |                             |                            |
|---|-------------|-----------------------------|----------------------------|
| <b>II. Оборотні активи</b>  |             |                             |                            |
| Запаси  | 1100        | 8047                        | 12670                      |
| Виробничі запаси  | 1101        | 7971                        | 12584                      |
| Незавершене виробництво   | 1102        |                             |                            |
| Готова продукція  | 1103        | 2                           | 1                          |
| Товари  | 1104        | 74                          | 85                         |
| Поточні біологічні активи   | 1110        |                             |                            |
| Депозити перестраховання  | 1115        |                             |                            |
| Векселі одержані  | 1120        |                             |                            |
| Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги        | 1125        | 13420                       | 19077                      |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками:                             |             |                             |                            |
| за виданими авансами  | 1130        | 2200                        | 675                        |
| з бюджетом  | 1135        | 11351                       | 6150                       |
| у тому числі з податку на прибуток                                      | 1136        | 9929                        | 2617                       |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів        | 1140        |                             |                            |
| Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків    | 1145        |                             |                            |
| Інша поточна дебіторська заборгованість                                 | 1155        | 14501                       | 12172                      |
| Поточні фінансові інвестиції  | 1160        |                             |                            |
| Гроші та їх еквіваленти   | 1165        | 61309                       | 100267                     |
| Готівка   | 1166        | 3                           | 6                          |
| Рахунки в банках  | 1167        | 61249                       | 100069                     |
| Витрати майбутніх періодів  | 1170        | 536                         | 415                        |
| Частка перестраховика у страхових резервах                              | 1180        |                             |                            |
| у тому числі в:   |             |                             |                            |
| резервах довгострокових зобов'язань                                     | 1181        |                             |                            |
| резервах збитків або резервах належних виплат                           | 1182        |                             |                            |
| резервах незароблених премій  | 1183        |                             |                            |
| інших страхових резервах  | 1184        |                             |                            |
| Інші оборотні активи  | 1190        | 484                         | 533                        |
| <b>Усього за розділом II</b>  | <b>1195</b> | <b>111848</b>               | <b>151959</b>              |
| <b>III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</b> | <b>1200</b> |                             |                            |
| <b>Баланс</b>   | <b>1300</b> | <b>2043077</b>              | <b>2023197</b>             |
| Пасив   | Код рядка   | На початок звітного періоду | На кінець звітного періоду |
| 1   | 2           | 3                           | 4                          |
| <b>I. Власний капітал</b>   |             |                             |                            |
| Зареєстрований (пайовий) капітал  | 1400        | 10829                       | 776875                     |
| Внески до незареєстрованого статутного капіталу                         | 1401        |                             |                            |
| Капітал у дооцінках   | 1405        | 52925                       | 52925                      |
| Додатковий капітал  | 1410        | 1888347                     | 1043117                    |
| Емісійний дохід   | 1411        |                             |                            |
| Накопичені курсові різниці  | 1412        |                             |                            |
| Резервний капітал   | 1415        |                             |                            |
| Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)                             | 1420        |                             | 52006                      |
| Неоплачений капітал   | 1425        |                             |                            |
| Вилучений капітал   | 1430        | (                           |                            |
| Інші резерви  | 1435        |                             |                            |

|  |             |         |         |
|--|-------------|---------|---------|
| <b>Усього за розділом I</b>  | <b>1495</b> | 2004107 | 1950705 |
| <b>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</b>   |             |         |         |
| Відстрочені податкові зобов'язання   | 1500        |         | 15825   |
| Пенсійні зобов'язання  | 1505        |         |         |
| Довгострокові кредити банків   | 1510        |         |         |
| Інші довгострокові зобов'язання  | 1515        |         |         |
| Довгострокові забезпечення   | 1520        |         |         |
| Довгострокові забезпечення витрат персоналу  | 1521        |         |         |
| Цільове фінансування   | 1525        | 160     |         |
| Благодійна допомога  | 1526        |         |         |
| Страхові резерви   | 1530        |         |         |
| у тому числі:  |             |         |         |
| резерв довгострокових зобов'язань  | 1531        |         |         |
| резерв збитків або резерв належних виплат  | 1532        |         |         |
| резерв незароблених премій   | 1533        |         |         |
| інші страхові резерви  | 1534        |         |         |
| Інвестиційні контракти   | 1535        |         |         |
| Призовий фонд  | 1540        |         |         |
| Резерв на виплату джек-поту  | 1545        |         |         |
| <b>Усього за розділом II</b>   | <b>1595</b> | 160     | 15825   |
| <b>III. Поточні зобов'язання і забезпечення</b>  |             |         |         |
| Короткострокові кредити банків   | 1600        |         |         |
| Векселі видані   | 1605        |         |         |
| Поточні зобов'язання за:   |             |         |         |
| довгостроковими зобов'язаннями   | 1610        |         |         |
| товари, роботи, послуги  | 1615        | 1380    | 11679   |
| розрахунками з бюджетом  | 1620        | 15367   | 16637   |
| у тому числі з податку на прибуток   | 1621        |         |         |
| розрахунками зі страхування  | 1625        | 851     | 1852    |
| розрахунками з оплати праці  | 1630        | 4507    | 4492    |
| Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами   | 1635        | 5762    | 2888    |
| Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками   | 1640        |         |         |
| Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків  | 1645        |         |         |
| Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю  | 1650        |         |         |
| Поточні забезпечення   | 1660        | 6115    | 9296    |
| Доходи майбутніх періодів  | 1665        |         |         |
| Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків   | 1670        |         |         |
| Інші поточні зобов'язання  | 1690        | 4828    | 9823    |
| <b>Усього за розділом III</b>  | <b>1695</b> | 38810   | 56667   |
| <b>IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</b> | <b>1700</b> |         |         |
| <b>V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду</b>   | <b>1800</b> |         |         |
| <b>Баланс</b>  | <b>1900</b> | 2043077 | 2023197 |

Керівник Романовська Тетяна Василівна

Головний бухгалтер

Берегових Катерина Сергіївна

|              |  |                           |          |      |
|--------------|--|---------------------------|----------|------|
| Підприємство | Державне підприємство Міжнародний аеропорт "Львів" імені Данила Галицького | Дата (рік, місяць, число) | 2021     | 0101 |
|              |  | за ЄДРПОУ (найменування)  | 33073442 |      |

### Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) За 2020 Рік

#### I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

| Стаття   | Код рядка | За звітний період | За аналогічний період попереднього року |
|--|-----------|-------------------|---|
| 1  | 2         | 3                 | 4                                       |
| Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)                       | 2000      | 388554            | 288304                                  |
| Чисті зароблені страхові премії  | 2010      |                   |   |
| Премії підписані, валова сума  | 2011      |                   |   |
| Премії, передані у перестраховування   | 2012      |                   |   |
| Зміна резерву незароблених премій, валова сума                                       | 2013      |                   |   |
| Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій                           | 2014      |                   |   |
| Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)                         | 2050      | 302471            | 243374                                  |
| Чисті понесені збитки за страховими виплатами  | 2070      |                   |   |
| <b>Валовий:</b>  |           |                   |   |
| прибуток   |           | 86083             | 44930                                   |
| збиток   |           |                   |   |
| Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань                      | 2105      |                   |   |
| Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів                                   | 2110      |                   |   |
| Зміна інших страхових резервів, валова сума  | 2111      |                   |   |
| Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах                              | 2112      |                   |   |
| Інші операційні доходи   | 2120      | 20578             | 21538                                   |
| Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю            | 2121      |                   |   |
| Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції  | 2122      |                   |   |
| Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування                         | 2123      |                   |   |
| Адміністративні витрати  | 2130      | 25727             | 22056                                   |
| Витрати на збут  | 2150      | 1403              | 1389                                    |
| Інші операційні витрати  | 2180      | 9716              | 13365                                   |
| Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю           | 2181      |                   |   |
| Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції | 2182      |                   |   |
| <b>Фінансовий результат від операційної діяльності:</b>                              |           |                   |   |
| прибуток   | 2190      | 69815             | 29658                                   |
| збиток   | 2195      |                   |   |
| Дохід від участі в капіталі  | 2200      |                   |   |
| Інші фінансові доходи  | 2220      |                   |   |
| Інші доходи  | 2240      | 79135             | 82338                                   |
| Дохід від благодійної допомоги   | 2241      |                   |   |
| Фінансові витрати  | 2250      |                   |   |
| Втрати від участі в капіталі   | 2255      |                   |   |
| Інші витрати   | 2270      |                   | 1                                       |
| Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті                            | 2275      |                   |   |
| <b>Фінансовий результат до оподаткування:</b>  |           |                   |   |

|   |      |        |        |
|---|------|--------|--------|
| прибуток  | 2290 | 148949 | 111958 |
| збиток  | 2295 |        |        |
| Витрати (дохід) з податку на прибуток                           | 2300 | 26811  | 20534  |
| Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування | 2305 |        |        |
| <b>Чистий фінансовий результат:</b>                             |      |        |        |
| прибуток  | 2350 | 122138 | 91424  |
| збиток  | 2355 |        |        |

## II. СУКУПНИЙ ДОХІД

| Стаття  | Код рядка   | За звітний період | За аналогічний період попереднього року |
|---|-------------|-------------------|---|
| 1   | 2           | 3                 | 4                                       |
| Дооцінка (уцінка) необоротних активів                               | 2400        |                   | 1290                                    |
| Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів                           | 2405        |                   |   |
| Накопичені курсові різниці  | 2410        |                   |   |
| Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств | 2415        |                   |   |
| Інший сукупний дохід  | 2445        |                   |   |
| <b>Інший сукупний дохід до оподаткування</b>                        | <b>2450</b> | 0                 | 1290                                    |
| Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом            | 2455        |                   |   |
| <b>Інший сукупний дохід після оподаткування</b>                     | <b>2460</b> | 0                 | 1290                                    |
| <b>Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)</b>              | <b>2465</b> | 122138            | 92714                                   |

## III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

| Назва статті                     | Код рядка   | За звітний період | За аналогічний період попереднього року |
|----------------------------------|-------------|-------------------|---|
| 1                                | 2           | 3                 | 4                                       |
| Матеріальні затрати              | 2500        | 37702             | 29690                                   |
| Витрати на оплату праці          | 2505        | 145982            | 110454                                  |
| Відрахування на соціальні заходи | 2510        | 31381             | 23452                                   |
| Амортизація                      | 2515        | 92690             | 88002                                   |
| Інші операційні витрати          | 2520        | 31562             | 28355                                   |
| <b>Разом</b>                     | <b>2550</b> | 339317            | 279953                                  |

## IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

| Назва статті   | Код рядка | За звітний період | За аналогічний період попереднього року |
|--|-----------|-------------------|---|
| 1  | 2         | 3                 | 4                                       |
| Середньорічна кількість простих акцій                      | 2600      | -                 | -                                       |
| Скоригована середньорічна кількість простих акцій          | 2605      | -                 | -                                       |
| Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію              | 2610      | -                 | -                                       |
| Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію | 2615      |                   | -                                       |
| Дивіденди на одну просту акцію                             | 2650      | -                 | -                                       |

Керівник  
Головний бухгалтер

Романовська Тетяна Василівна  
Берегових Катерина Сергіївна

|  |          |   |   |
|--|----------|---|---|
| Дата (рік, місяць, число)<br>за ЄДРПОУ | 2021     | 1 | 1 |
|  | 33073442 |   |   |

Підприємство ДП "Міжнародний аеропорт "Львів" ім. Данила Галицького"  
(найменування)

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)**

за 2020 р.

Форма №3

Код за ДКУД

1801004

| Стаття   | Код рядка | За звітний період | За аналогічний період попереднього року |
|--|-----------|-------------------|---|
| 1  | 2         | 3                 | 4                                       |
| <b>I. Рух коштів у результаті операційної діяльності</b>           |           |                   |   |
| Надходження від:   |           |                   |   |
| Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)                      | 3000      | 399871            | 293213                                  |
| Повернення податків і зборів                                       | 3005      | -                 | 3                                       |
| у тому числі податку на додану вартість                            | 3006      | -                 | 0                                       |
| Цільового фінансування   | 3010      | -                 | 0                                       |
| Надходження від отримання субсидій, дотацій                        | 3011      | -                 | 0                                       |
| Надходження авансів від покупців і замовників                      | 3015      | -                 | 0                                       |
| Надходження від повернення авансів                                 | 3020      | -                 | -                                       |
| Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках | 3025      | 5217              | 7321                                    |
| Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)                | 3035      | 904               | 321                                     |
| Надходження від операційної оренди                                 | 3040      | 12015             | 10653                                   |
| Надходження від отримання роялті, авторських винагород             | 3045      | -                 | 0                                       |
| Надходження від страхових премій                                   | 3050      | -                 | 0                                       |
| Надходження фінансових установ від повернення позик                | 3055      | -                 | 0                                       |
| Інші надходження   | 3095      | 2090              | 1112                                    |
| Витрачання на оплату:  |           |                   |   |
| Товарів (робіт, послуг)  | 3100      | -71204            | -64971                                  |
| Праці  | 3105      | -118489           | -86743                                  |
| Відрахувань на соціальні заходи                                    | 3110      | -31231            | -25249                                  |
| Зобов'язань із податків і зборів                                   | 3115      | -150811           | -122134                                 |
| Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток             | 3116      | -19915            | -35934                                  |
| Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість      | 3117      | -6247             | -3299                                   |

|  |             |               |               |
|--|-------------|---------------|---------------|
| Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів                     | 3118        | -124649       | -82901        |
| Витрачання на оплату авансів   | 3135        | -             | -             |
| Витрачання на оплату повернення авансів  | 3140        | -             | -             |
| Витрачання на оплату цільових внесків  | 3145        | -             | -             |
| Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами                     | 3150        | -             | -             |
| Витрачання фінансових установ на надання позик                                 | 3155        | -             | -             |
| Інші витрачання  | 3190        | -997          | -617          |
| <b>Чистий рух коштів від операційної діяльності</b>                            | <b>3195</b> | <b>47365</b>  | <b>12906</b>  |
| <b>II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності</b>                    |             |               |               |
| Надходження від реалізації:  |             |               |               |
| фінансових інвестицій  | 3200        | -             | 0             |
| необоротних активів  | 3205        | -             | 0             |
| Надходження від отриманих:   |             |               |               |
| відсотків  | 3215        | -             | 0             |
| дивідендів   | 3220        | -             | 0             |
| Надходження від деривативів  | 3225        | -             | 0             |
| Надходження від погашення позик  | 3230        | -             | 0             |
| Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці | 3235        | -             | 0             |
| Інші надходження   | 3250        | -             | 0             |
| Витрачання на придбання:   |             |               |               |
| фінансових інвестицій  | 3255        | -             | -             |
| необоротних активів  | 3260        | -12333        | -16248        |
| Виплати за деривативами  | 3270        | -             | -             |
| Витрачання на надання позик  | 3275        | -             | -             |
| Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці | 3280        | -             | -             |
| Інші платежі   | 3290        | -             | -             |
| <b>Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності</b>                          | <b>3295</b> | <b>-12333</b> | <b>-16248</b> |
| <b>III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності</b>                      |             |               |               |
| Надходження від:   |             |               |               |
| Власного капіталу  | 3300        | -             | 0             |
| Отримання позик  | 3305        | -             | 0             |
| Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві                       | 3310        | -             | 0             |
| Інші надходження   | 3340        | -             | 0             |
| Витрачання на:   |             |               |               |
| Викуп власних акцій  | 3345        | -             | -             |
| Погашення позик  | 3350        | -             | -             |
| Сплату дивідендів  | 3355        | -             | -             |
| Витрачання на сплату відсотків   | 3360        | -             | -             |
| Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди                        | 3365        | -             | -             |
| Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві                       | 3370        | -             | -             |

|   |             |              |              |
|---|-------------|--------------|--------------|
| Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах | 3375        | -            | -            |
| Інші платежі  | 3390        | -            | -            |
| <b>Чистий рух коштів від фінансової діяльності</b>                      | <b>3395</b> | <b>-</b>     | <b>0</b>     |
| <b>Чистий рух грошових коштів за звітний період</b>                     | <b>3400</b> | <b>35032</b> | <b>-3342</b> |
| Залишок коштів на початок року  | 3405        | 61309        | 61615        |
| Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів                           | 3410        | 3926         | 3036         |
| Залишок коштів на кінець року   | 3415        | 100267       | 61309        |

**Керівник**

Романовська Т.В.

**Головний бухгалтер**

Берегових К.С.

## Додаток Б

### ЗАТВЕРДЖУЮ

|  |  |
|--|--|
| Генеральний директор<br>ДП «Міжнародний аеропорт Львів»<br>(найменування підприємства,<br>організації, установи) | В.М. Паламарчук<br>(керівник підприємства, організації,<br>установи) |
|--|--|

### ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ

00.00.0000      № 00      (підпис)      (П.І.Б.)

Структурний      Відділ капітального будівництва  
підрозділ:

Посада:      **Начальник відділу капітального будівництва**  
00.00.0000

### 1. Загальні положення

Дана посадова інструкція визначає функціональні обов'язки, права і відповідальність начальника відділу капітального будівництва.

Начальник відділу капітального будівництва відноситься до категорії керівників. Начальник відділу капітального будівництва призначається на посаду і звільняється з посади в установленому чинним трудовим законодавством порядку наказом директора підприємства.

Посадове підпорядкування:

|        |                           |                              |
|--------|---------------------------|------------------------------|
| 1.4.1  | Пряме підпорядкування     | директору підприємства       |
| 1.4.2. | Додаткове підпорядкування | ---                          |
| 1.4.3  | Віддає розпорядження      | співробітникам відділу       |
| 1.4.4  | Працівника заміщає        | заступник начальника відділу |
| 1.4.5  | Працівник заміщає         | ---                          |

### 2. Кваліфікаційні вимоги до начальника відділу капітального будівництва:

|      |               |   |
|------|---------------|---|
| 2.1. | Освіта*       | вища професійна   |
| 2.2. | Досвід роботи | не менш 5 років   |
| 2.3. | Знання        | Законодавчі і нормативні правові акти, постанови, розпорядження, накази вищих органів, методичні матеріали з питань капітального будівництва.<br>Перспективи технічного й економічного розвитку підприємства.<br>Порядок розробки планів капітального будівництва.<br>Порядок укладення договорів з підрядними організаціями. |



|      |         |  |
|------|---------|--|
|      |         | <p>Технологію будівельних робіт, способи ведення капітального будівництва.</p> <p>Порядок фінансування будівництва і складання проектно-кошторисних документів.</p> <p>Будівельні норми і правила.</p> <p>Вимоги організації праці при проектуванні будівельних об'єктів.</p> <p>Стандарти, технічні умови й інші керівні матеріали по оформленню проектної документації.</p> <p>Порядок ведення облікової і звітної документації про виконання будівельних робіт.</p> <p>Науково-технічні досягнення у відповідній галузі виробництва і досвід передових підприємств в області капітального будівництва.</p> <p>Основи економіки й організації будівництва, праці і управління.</p> <p>Ринкові методи господарювання.</p> <p>Основи трудового законодавства.</p> <p>Правила і норми охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і протипожежного захисту будівельних об'єктів.</p> |
| 2.4. | Навички | роботи зі спеціальності  |

### **3. Документи, які регламентують діяльність начальника відділу капітального будівництва**

#### 3.1 Зовнішні документи:

Законодавчі і нормативні акти стосовно роботи, що виконується.

#### 3.2 Внутрішні документи:

Статут підприємства, Накази і розпорядження директора підприємства; Положення про відділ капітального будівництва, Посадова інструкція начальника відділу капітального будівництва, Правила внутрішнього трудового розпорядку.

### **4. Посадові обов'язки начальника відділу капітального будівництва**

Начальник відділу капітального будівництва:

4.1. Здійснює керівництво безпосереднім виконанням робіт з капітального будівництва і реконструкції виробничих об'єктів.

4.2. Організує розробку проектів довгострокових, середньострокових і поточних планів капітального будівництва, складання титульних списків на всі об'єкти капітального будівництва, заявок на будівельні матеріали, обладнання.

4.3. Забезпечує цільове і раціональне використання капітальних вкладень і підвищення їх ефективності, здійснюючи першочергове направлення коштів на технічне переозброєння і реконструкцію підприємства, їх концентрацію на пускових об'єктах, скорочення обсягу незавершеного будівництва.

- 4.4. Бере участь у укладенні договорів із проектними організаціями і з генеральними підрядчиками.
- 4.5. Стежить за виконанням проектними і будівельними організаціями договірних зобов'язань, у необхідних випадках пред'являє санкції, передбачені договорами.
- 4.6. Забезпечує оформлення банківських операцій по укладених договорах з підрядними організаціями і представлення в банківські установи у встановлений термін документації по будівництву об'єктів, що виконується підрядним чи господарським способом.
- 4.7. Організує виконання планів капітального будівництва, своєчасність видачі проектно-кошторисної і технічної документації для виробництва будівельних робіт, а також здійснює технічний нагляд за термінами і якістю виконання робіт, за їх відповідністю затвердженій проектно-кошторисній документації, робочим кресленням, будівельним нормам, стандартам, нормам техніки безпеки, виробничої санітарії, вимогам раціональної організації праці.
- 4.8. Здійснює контроль за своєчасним введенням в експлуатацію об'єктів.
- 4.9. Погоджує з органами, що здійснюють технічний нагляд, питання, зв'язані з установкою, іспитом і реєстрацією обладнання на будівельних майданчиках.
- 4.10. Здійснює контроль за витратою коштів, відпущених на придбання обладнання відповідно до титульного списку, дотриманням правил збереження і якістю консервації не встановленого обладнання.
- 4.11. Керує роботою по удосконаленню організації праці в будівництві, скороченню витрат і підвищенню якості будівельних робіт, скороченню їх термінів, поліпшенню і здешевленню проектно-дослідницьких робіт.
- 4.12. Сприяє впровадженню раціоналізаторських пропозицій, що здешевлюють вартість і терміни будівництва, що прискорюють окупність капітальних вкладень (без зниження міцності конструкцій і погіршення якості будівельних робіт).
- 4.13. Організує роботу з ведення обліку і звітності по капітальному будівництву.
- 4.14. Керує працівниками відділу.

## **5. Права начальника відділу капітального будівництва**

Начальник відділу капітального будівництва має право:

- 5.1. Діяти від імені відділу, представляти інтереси підприємства у взаємовідносинах з іншими структурними підрозділами підприємства, організаціями й органами державної влади.
- 5.2. Здійснювати взаємодії з керівниками (співробітниками) усіх (окремих) структурних підрозділів підприємства.
- 5.3. Знайомитися з проектами рішень керівництва підприємства, що стосуються діяльності очоленого ним структурного підрозділу.
- 5.4. Вносити на розгляд керівництва пропозиції по поліпшенню діяльності підприємства і очоленого ним структурного підрозділу зокрема.

5.5. Брати участь у підготовці проектів наказів, інструкцій, указівок, а також кошторисів, договорів і інших документів, зв'язаних з діяльністю структурного підрозділу.

5.6. У межах своєї компетенції підписувати і візувати документи.

5.7. Самостійно вести листування зі структурними підрозділами підприємства, а також іншими організаціями з питань, що входять у його компетенцію.

5.8. Подавати пропозиції директору підприємства про залучення до матеріальної і дисциплінарної відповідальності посадових осіб очоленого ним структурного підрозділу за результатами перевірок.

## **6. Відповідальність начальника відділу капітального будівництва**

Начальник відділу капітального будівництва несе відповідальність:

6.1. За неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків, передбачених даною посадовою інструкцією, - у межах, визначених чинним трудовим законодавством України.

6.2. За правопорушення, здійснені в процесі виконання своєї діяльності, - в межах, визначених чинним адміністративним, кримінальним і цивільним законодавством України.

6.3. За причинені матеріальні втрати - в межах, визначених чинним трудовим і цивільним законодавством України.

## **7. Умови роботи начальника відділу капітального будівництва**

Режим роботи начальника відділу капітального будівництва визначається згідно з Правилами внутрішнього трудового розпорядку, встановленими на підприємстві.

## **8. Умови оплати праці начальника відділу капітального будівництва**

Умови оплати праці начальника відділу капітального будівництва визначаються згідно з Положенням про оплату праці персоналу.

## **9 Кінцеві положення**

Дана Посадова інструкція складена в двох екземплярах, один із яких зберігається у Підприємства, інший — у працівника.

Задачі, Обов'язки, Права і Відповідальність можуть бути уточнені відповідно до зміни Структури, Задач і Функцій структурного підрозділу і робочого місця.

Зміни і доповнення до даної Посадової інструкції вносяться наказом генерального директора підприємства.

Керівник структурного підрозділу

\_\_\_\_\_  
(підпис) (прізвище, ініціали)

**УЗГОДЖЕНО:**

Начальник юридичного відділу

\_\_\_\_\_

(підпис) (прізвище, ініціали)  
00.00.0000

З інструкцією ознайомлений:

---

(підпис) (прізвище, ініціали)  
00.00.00